

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра фінансів

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: **«Управління фінансовою стійкістю підприємства»**

Виконала: студентка IV курсу, групи ФБС-41
спеціальності:
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»
Тучак Юлія Тарасівна

Керівник: к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів
Солоджук Т.В.

Рецензент: к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту і маркетингу
Шурпа С.Я.

Івано-Франківськ – 2026

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та її місце в системі фінансового менеджменту.....	6
1.2. Політика та механізм управління фінансовою стійкістю підприємства	12
1.3. Методичні підходи та система показників оцінювання фінансової стійкості	
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ТОВ «АМБІКОМ».....	27
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Амбіком»	27
2.2. Аналіз структури капіталу та фінансового стану ТОВ «Амбіком»....	31
2.3. Оцінювання рівня фінансової стійкості та виявлення загроз її зниження на ТОВ «Амбіком»	39
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	47
3.1. Напрями підвищення фінансової стійкості суб'єкта господарювання, що працює у сфері готельно-ресторанного бізнесу.....	47
3.2. Оптимізація структури джерел фінансування та управління оборотними активами підприємства	54
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
Додатки	73

ВСТУП

В умовах нестабільного економічного середовища, що характеризується воєнними ризиками, інфляційним тиском і волатильністю фінансових ринків, забезпечення фінансової стійкості підприємства набуває стратегічного значення. Фінансова стійкість є тією базовою умовою, без якої неможливі ані сталий розвиток бізнесу, ані залучення інвестицій, ані виконання зобов'язань перед партнерами та кредиторами. Підприємства, що не здатні підтримувати раціональну структуру капіталу та достатній рівень ліквідності, опиняються перед загрозою втрати платоспроможності навіть за умови прибуткової операційної діяльності.

Особливої актуальності проблема управління фінансовою стійкістю набуває для підприємств сфери нерухомості та готельно-ресторанного бізнесу, діяльність яких пов'язана з акумулюванням значних довгострокових активів, сезонними коливаннями доходів та підвищеною чутливістю до кон'юктурних змін. Для таких суб'єктів господарювання невідповідність між строками вкладення коштів в активи та строками залучення джерел їх фінансування є типовою і водночас потенційно критичною загрозою.

ТОВ «АМБІКОМ» – підприємство, що провадить діяльність у сфері оренди нерухомості та готельно-ресторанного обслуговування в туристичному регіоні Буковель, – є показовим прикладом зазначеної проблеми. За результатами фінансового аналізу за 2023–2025 роки встановлено, що підприємство перейшло від нестійкого до кризового типу фінансової стійкості, незважаючи на збереження операційної прибутковості. Це зумовлює необхідність дослідження причин такого стану та розробки практичних рекомендацій щодо його покращення.

Управління фінансовою стійкістю підприємства є однією з центральних проблем фінансового менеджменту, що набуває особливої гостроти в умовах економічної нестабільності. Питання оцінювання, планування та забезпечення фінансової стійкості досліджували такі вчені, як І. О. Бланк, О. О. Терещенко,

Л. О. Лігоненко, М. Д. Білик, В. О. Подольська та інші. Водночас специфіка управління фінансовою стійкістю підприємств у сфері нерухомості та туристичного сервісу в сучасних українських реаліях залишається недостатньо дослідженою, що визначає актуальність обраної теми.

Мета роботи – розробка теоретично обґрунтованих та практично спрямованих рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовою стійкістю ТОВ «АМБІКОМ» на основі комплексного оцінювання його фінансового стану.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- дослідити економічну сутність фінансової стійкості підприємства та її місце в системі фінансового менеджменту;
- розкрити зміст політики та механізму управління фінансовою стійкістю підприємства;
- систематизувати методичні підходи та систему показників оцінювання фінансової стійкості;
- надати організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «АМБІКОМ»;
- здійснити аналіз структури капіталу та фінансового стану ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 роки;
- оцінити рівень фінансової стійкості підприємства та виявити загрози її зниження;
- визначити напрями підвищення фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ»;
- обґрунтувати механізм оптимізації структури джерел фінансування та управління оборотними активами підприємства.

Об'єкт дослідження – фінансово-господарська діяльність ТОВ «АМБІКОМ» у частині формування та управління фінансовою стійкістю за 2023 – 2025 роки.

Предмет дослідження – теоретичні засади, методичні підходи та практичний інструментарій управління фінансовою стійкістю підприємства в

сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. У процесі виконання роботи застосовувались: методи теоретичного узагальнення та порівняння – для дослідження наукових підходів до визначення поняття фінансової стійкості та механізму управління нею; горизонтальний та вертикальний аналіз – для дослідження динаміки і структури балансу підприємства; метод коефіцієнтів – для розрахунку та інтерпретації показників фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності; порівняльний аналіз – для зіставлення розрахованих показників із нормативними значеннями та галузевими орієнтирами; прогнозне моделювання – для оцінки очікуваного ефекту від запропонованих заходів.

Інформаційна база дослідження включає: законодавчі та нормативно-правові акти України у сфері фінансової звітності та господарської діяльності; наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблематики фінансового менеджменту та фінансової стійкості підприємств; фінансова звітність ТОВ «АМБІКОМ» за 2023–2025 роки (баланси та звіти про фінансові результати); установчі документи та реєстраційні відомості підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені рекомендації щодо реструктуризації зобов'язань, реінвестування прибутку та оптимізації управління дебіторською заборгованістю можуть бути безпосередньо застосовані керівництвом ТОВ «АМБІКОМ» для підвищення рівня фінансової стійкості підприємства. Запропонований механізм переоформлення поточних зобов'язань у довгострокові та система знижок за дострокову оплату дозволять покращити ключові фінансові коефіцієнти без залучення значних зовнішніх ресурсів.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та її місце в системі фінансового менеджменту

У сучасних умовах господарювання значна частина підприємств функціонує в середовищі підвищеної фінансової нестабільності. Це зумовлено макроекономічними чинниками, зокрема інфляційними процесами, а також внутрішніми проблемами управління фінансовими ресурсами. У результаті прибуток підприємств часто має номінальний характер і не забезпечується реальним зростанням платоспроможності. Така ситуація обмежує можливості розвитку суб'єктів господарювання та знижує їх конкурентоспроможність.

За цих умов особливої актуальності набуває підвищення ефективності діяльності підприємств через впровадження сучасних управлінських підходів, удосконалення організації виробництва, активізацію інноваційних процесів та використання досягнень науково-технічного прогресу. Важливою передумовою цього є належний рівень фінансової стійкості підприємства.

Фінансова стійкість підприємства виступає узагальнюючою характеристикою його фінансового стану, яка відображає здатність забезпечувати стабільне функціонування та розвиток за умов збереження платоспроможності і фінансової рівноваги. Вона формується під впливом зовнішнього економічного середовища та внутрішніх факторів, пов'язаних із ефективністю управління активами, капіталом і грошовими потоками [18, с.34].

У науковій літературі поняття фінансової стійкості нерідко ототожнюється з такими категоріями, як стабільність, надійність і рівновага фінансової системи підприємства. Водночас підходи до її трактування є різними та залежать від методологічної основи дослідження.

Зокрема, з позицій математичного підходу фінансова стійкість розглядається як стан рівноваги системи, за якого забезпечується здатність підприємства зберігати стабільні параметри функціонування під впливом зовнішніх і внутрішніх змін. Кібернетичний підхід акцентує увагу на здатності системи управління підтримувати визначені параметри діяльності підприємства та адаптуватися до змін середовища без втрати керованості.

Серед економістів також відсутня єдність щодо трактування фінансової стійкості підприємства. Частина дослідників пов'язує її з платоспроможністю, підкреслюючи здатність підприємства своєчасно виконувати фінансові зобов'язання протягом тривалого періоду. Інші науковці визначають фінансову стійкість через оптимальне співвідношення активів і пасивів, що забезпечує ефективне використання ресурсів та досягнення стратегічних цілей розвитку.

Окремі підходи акцентують увагу на збалансованості джерел фінансування, зокрема співвідношенні власного і позикового капіталу, а також ефективності використання ресурсів у довгостроковій перспективі. Узагальнення наукових підходів дає змогу виокремити основні концепції фінансової стійкості, які наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Наукові підходи до трактування поняття «фінансова стійкість підприємства»

Підхід	Сутність трактування
Математичний	Стан рівноваги фінансових показників та здатність системи повертатися до цільових параметрів після зовнішнього впливу.
Кібернетичний	Стабільність системи управління в процесі розвитку та трансформації структури капіталу.
Ресурсний	Оптимальне співвідношення власних та позикових ресурсів у довгостроковій перспективі та ефективність їх цільового використання.
Ліквідний	Здатність підприємства підтримувати постійну платоспроможність без втрати фінансової незалежності.

Джерело: складено автором на основі [8; 9; 41].

Фінансова стійкість підприємства формується під впливом низки взаємопов'язаних характеристик, які відображають його здатність ефективно функціонувати в умовах мінливого середовища. До основних ознак фінансової стійкості доцільно віднести [16, с. 96]:

- фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування;
- забезпечення безперервності фінансово-господарської діяльності;
- здатність ефективно управляти грошовими потоками;
- можливість фінансування оновлення та розширення виробництва;
- стабільність співвідношення доходів і витрат.

Зазначені характеристики взаємопов'язані між собою та формують цілісну систему оцінювання фінансового стану підприємства, що дозволяє визначити його стійкість у коротко- та довгостроковій перспективі.

Важливу роль у формуванні фінансової стійкості відіграють чинники зовнішнього та внутрішнього середовища. Вони перебувають у постійній взаємодії та впливають на діяльність підприємства комплексно. Зовнішні чинники, як правило, не піддаються прямому регулюванню з боку підприємства, однак визначають загальні умови його функціонування. До них належать економічна ситуація в країні, рівень інфляції, податкова політика, стан фінансового ринку, конкурентне середовище та інші макроекономічні параметри.

З огляду на це, у процесі діяльності підприємство повинно забезпечувати збалансовану взаємодію внутрішніх ресурсів і зовнішніх умов господарювання. Такий підхід передбачає не лише оперативне реагування на зміни зовнішнього середовища, а й формування внутрішніх резервів стійкості, що дозволяє підтримувати стабільність функціонування навіть за умов економічної нестабільності.

З метою систематизації впливу доцільно виокремити внутрішні та зовнішні чинники, що прямо або опосередковано визначають рівень фінансової стійкості підприємства. Їх узагальнення доцільно подати у вигляді схеми (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на фінансову стійкість підприємства [50, с. 90].

Оцінювання фінансової стійкості дає змогу визначити рівень фінансової незалежності підприємства, а також його здатність адаптуватися до змін умов залучення фінансових ресурсів. Це є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Для більш глибокого розуміння ролі оцінювання фінансової стійкості доцільно розглянути його функціональне призначення в системі управління підприємством. Основними функціями такого оцінювання є:

- формування інформаційної бази щодо впливу економічних умов і нормативів на діяльність підприємства;

- обґрунтування поточних і перспективних планів розвитку, включаючи прогнозування фінансового стану;
- виявлення відхилень у діяльності підприємства та своєчасне прийняття управлінських рішень;
- пошук внутрішніх резервів підвищення ефективності та зміцнення фінансового потенціалу;
- оцінювання результативності діяльності та визначення можливостей залучення і використання ресурсів у майбутньому.

Поряд із функціями оцінювання фінансової стійкості доцільно розглянути принципи, яких необхідно дотримуватися як у процесі організації діяльності підприємства, так і при проведенні фінансового аналізу та використанні його результатів у системі управління.

До ключових принципів належать [47, с. 67]:

1. Наукова обґрунтованість – аналіз має базуватися на сучасних теоретичних положеннях, перевірених методиках і економічних закономірностях.
2. Урахування умов функціонування – необхідно враховувати галузеві та регіональні особливості діяльності підприємства, що впливають на формування його фінансового стану.
3. Системність – оцінювання повинно охоплювати всі взаємопов'язані елементи діяльності підприємства з метою формування цілісного уявлення про його фінансовий стан і виявлення резервів його покращення.
4. Достовірність і точність – результати аналізу мають ґрунтуватися на об'єктивній інформації, підтвердженій фінансовою звітністю, а висновки – підкріплюватися розрахунками.
5. Оперативність і дієвість – аналіз повинен забезпечувати своєчасне виявлення проблем та формування управлінських рішень щодо їх усунення.
6. Залучення персоналу – ефективне управління фінансовою стійкістю передбачає участь працівників підприємства у процесі підвищення результативності його діяльності.

Основним інформаційним джерелом для оцінювання фінансового стану та фінансової стійкості підприємства є фінансова звітність. Вона являє собою систему взаємопов'язаних форм, що формуються на основі бухгалтерського обліку та відображають результати діяльності підприємства. Саме фінансова звітність забезпечує користувачів необхідною інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо подальшого розвитку.

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає узгоджений аналіз результатів його виробничої, комерційної та фінансової діяльності. Високі фінансові результати можливі лише за умови ефективного функціонування всіх зазначених складових. Водночас погіршення виробничих показників або зниження обсягів реалізації продукції неминуче призводить до скорочення доходів, зниження прибутковості та втрати платоспроможності.

Отже, фінансова стійкість формується як результат ефективного управління всіма елементами фінансово-господарської діяльності підприємства. Вона забезпечує стабільність виконання поточних зобов'язань, створює передумови для реалізації стратегічних планів розвитку, а також сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів.

Стабільний фінансовий стан позитивно впливає на забезпечення підприємства необхідними ресурсами, формування резервів та реалізацію виробничих програм. У цьому контексті фінансова діяльність має бути спрямована на забезпечення планомірного надходження і раціонального використання коштів, дотримання оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, а також підтримання платоспроможності.

Водночас важливим завданням управління є визначення оптимального рівня фінансової стійкості. Надмірна стійкість може свідчити про неефективне використання ресурсів, зокрема накопичення надлишкових запасів або недостатнє залучення позикового капіталу для розвитку. Натомість недостатній рівень фінансової стійкості створює ризики втрати платоспроможності та обмежує можливості розширення діяльності [41].

Таким чином, фінансова стійкість є однією з ключових характеристик

фінансового стану підприємства в ринкових умовах. Підприємства з високим рівнем фінансової стійкості мають кращі можливості для залучення інвестицій, отримання кредитних ресурсів, вибору надійних постачальників і формування конкурентних переваг на ринку.

1.2. Політика та механізм управління фінансовою стійкістю підприємства

Фінансова стійкість як ключова характеристика діяльності підприємства виступає важливим об'єктом фінансового управління. Її забезпечення передбачає досягнення збалансованості у формуванні та використанні фінансових ресурсів, підтримання платоспроможності та кредитоспроможності, а також створення умов для стабільного розвитку підприємства з урахуванням допустимого рівня ризику.

Управління фінансовою стійкістю доцільно розглядати як цілеспрямований процес впливу на фінансові відносини підприємства, що включає сукупність методів, інструментів і принципів, спрямованих на забезпечення зростання прибутковості, підтримання ліквідності та досягнення фінансової рівноваги.

Важливою складовою цього процесу є політика управління фінансовою стійкістю. Під нею доцільно розуміти систему управлінських рішень і заходів, спрямованих на забезпечення стабільного фінансового стану підприємства у довгостроковій перспективі. Ключовим орієнтиром такої політики виступає формування раціональної структури джерел фінансування, зокрема підтримання достатньої частки власного капіталу [54, с. 650].

У сучасних умовах діяльності підприємства часто зосереджуються на вирішенні короткострокових фінансових завдань, що проявляється у фрагментарності управлінських рішень і нестабільності фінансових показників. Такий підхід знижує рівень фінансової стійкості та обмежує можливості

розвитку. У зв'язку з цим зростає необхідність впровадження стратегічного управління фінансовою стійкістю, яке передбачає довгострокове планування та узгодженість управлінських рішень.

Стратегічне управління фінансовою стійкістю базується на системі принципів, що визначають характер і напрям управлінського впливу. Доцільно виокремити загальні та специфічні принципи.

До загальних принципів належать [44]:

- гнучкість управління, що забезпечує адаптацію до змін зовнішнього середовища;
- комплексність прийняття рішень з урахуванням усіх аспектів діяльності;
- системність і оптимальність, що передбачають вибір найбільш ефективних варіантів розвитку;
- узгодженість планів і координація використання ресурсів;
- пріоритетність напрямів фінансування відповідно до стратегічних цілей.

До специфічних принципів доцільно віднести:

- орієнтацію на довгостроковий розвиток підприємства;
- дотримання допустимого рівня фінансового ризику;
- інтеграцію з загальною системою управління підприємством;
- забезпечення стабільного зростання грошових потоків;
- урахування соціально-економічних аспектів діяльності;
- динамічність управлінських рішень.

На основі зазначених принципів формуються стратегічні цілі управління фінансовою стійкістю, які визначають напрями розвитку підприємства та його позиції на ринку. До ключових стратегічних цілей належать:

- забезпечення збалансованості доходів і витрат, що гарантує стабільну прибутковість діяльності;
- оптимізація співвідношення активів і пасивів, що сприяє ефективному використанню капіталу;

– підтримання збалансованості грошових потоків, що забезпечує платоспроможність і фінансову незалежність підприємства.

Вибір стратегічної мети управління фінансовою стійкістю має визначальне значення, оскільки саме він формує загальну концепцію розвитку підприємства, окреслює напрями підвищення його ділової активності та виступає орієнтиром у процесі прийняття управлінських рішень.

У науковій літературі існують різні підходи до визначення основної мети управління фінансовою стійкістю, що зумовлює необхідність їх систематизації (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Підходи науковців до визначення мети управління фінансовою стійкістю.

Автор (група авторів)	Сутність наукового підходу до визначення мети
О. М. Поддєрьогін	Створення умов для безперебійного здійснення господарської діяльності та забезпечення постійної здатності підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями.
Л. А. Лігоненко	Оптимізація внутрішніх фінансових пропорцій, що дозволяє мінімізувати ризики втрати капіталу в процесі реалізації стратегічних цілей розвитку підприємства.
Г. О. Партин, А. Г. Загородній	Формування такої структури ресурсів, яка б гарантувала незалежність від зовнішніх негативних чинників та забезпечувала високий рівень кредитоспроможності.
О. С. Філімоненко	Збереження динамічної рівноваги між власними та залученими фінансовими потоками для підтримки стабільного зростання ринкової вартості підприємства.

Джерело: складено автором на основі [8; 9; 41].

Узагальнюючи підходи до визначення мети управління фінансовою стійкістю, можна стверджувати, що її основним завданням є забезпечення стабільності діяльності підприємства та його довгострокового розвитку з урахуванням рівня фінансового ризику і необхідності підтримання фінансової безпеки.

Досягнення цієї мети передбачає формування комплексу взаємопов'язаних елементів, серед яких ключовими є забезпечення ліквідності та кредитоспроможності, оптимізація структури капіталу й активів, збалансування грошових потоків, підтримання платоспроможності та перевищення доходів над витратами.

Однією з центральних проблем ефективного управління фінансовою стійкістю є вибір оптимальної структури капіталу. Результативність фінансово-господарської діяльності значною мірою залежить від обсягів фінансових ресурсів, їх структури та напрямів використання. Раціональний розподіл коштів між поточною діяльністю та розвитком підприємства визначає його здатність до зростання і підтримання фінансової рівноваги [3, с.456].

Важливе значення має співвідношення власного і позикового капіталу. Підприємства з більшою часткою власних ресурсів, як правило, характеризуються вищою фінансовою стійкістю, оскільки мають більшу незалежність у прийнятті рішень і здатність своєчасно виконувати зобов'язання. Водночас надмірна орієнтація лише на власні джерела може обмежувати темпи розвитку та знижувати ефективність використання капіталу.

Залучення позикового капіталу розширює фінансові можливості підприємства, однак потребує зваженого підходу. Надмірне боргове навантаження або неефективне використання кредитних ресурсів може призвести до зниження платоспроможності та зростання ризику фінансової нестабільності. Отже, управління структурою капіталу має ґрунтуватися на балансі між ризиком і дохідністю.

Оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу не є універсальним і залежить від особливостей підприємства, галузі, ринкових умов і макроекономічного середовища. Тому кожне підприємство формує власну модель структури капіталу з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів.

Важливою складовою управління фінансовою стійкістю є ефективне управління оборотними активами, від якого залежить здатність підприємства

підтримувати платоспроможність і безперервність діяльності. Політика їх фінансування спрямована на оптимізацію джерел формування та забезпечення ефективного використання капіталу при збереженні фінансової стійкості.

У теорії фінансового менеджменту виділяють три основні моделі управління оборотним капіталом: агресивну, консервативну та компромісну (помірну), зміст яких розкрито вище [2, с. 208].

Ефективність політики управління фінансовою стійкістю значною мірою залежить від урахування ризиків діяльності підприємства. До них належать макроекономічна нестабільність, посилення конкуренції, зміни фінансового середовища, обмеженість ресурсів та вплив науково-технічного прогресу.

Узагальнення зазначених підходів дозволяє розглядати механізм управління фінансовою стійкістю як послідовний циклічний процес, структурно-логічну схему якого наведено на рис. 1.2.

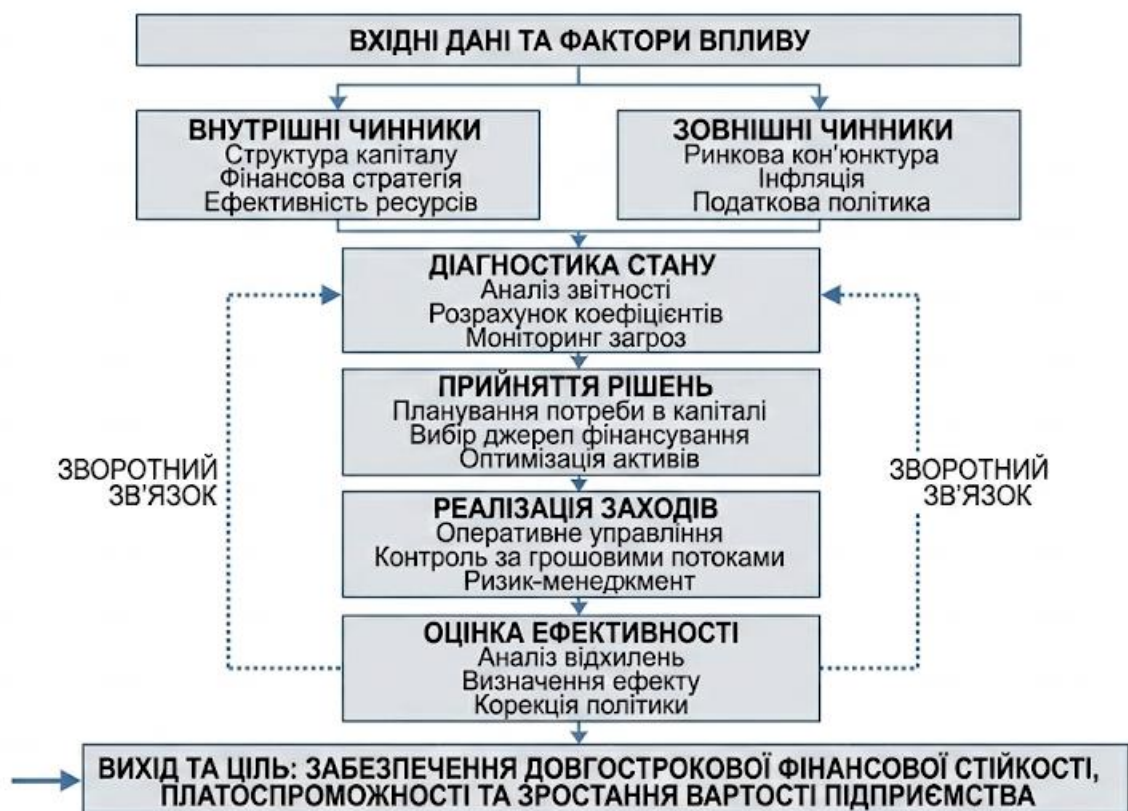

Рис. 1.2. Структурно-логічна схема механізму управління фінансовою стійкістю підприємства [6, с.125].

Він включає аналітико-діагностичний, організаційно-управлінський та контрольно-результативний етапи, між якими функціонує система зворотного зв'язку.

На аналітико-діагностичному етапі здійснюється оцінювання фінансового стану підприємства, аналізуються ключові фінансові показники та визначається рівень фінансової стійкості. За результатами аналізу формується інформаційна база, необхідна для обґрунтування управлінських рішень.

Організаційно-управлінський етап передбачає розробку фінансової стратегії та реалізацію заходів щодо оптимізації структури капіталу, вибору джерел фінансування й управління оборотними активами. На цьому етапі забезпечується практична реалізація прийнятих управлінських рішень.

Контрольно-результативний етап полягає в оцінюванні ефективності реалізованих заходів і досягнутих результатів, а також у своєчасному коригуванні управлінських впливів у разі відхилення від запланованих показників. Це дозволяє забезпечити безперервність і адаптивність процесу управління.

Система управління ризиками має поєднувати оперативний і стратегічний рівні. Оперативне реагування спрямоване на швидке усунення поточних загроз, тоді як стратегічне управління забезпечує формування довгострокової стійкості підприємства до змін зовнішнього середовища.

Отже, політика управління фінансовою стійкістю спрямована на забезпечення стабільного функціонування підприємства як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Її реалізація ґрунтується на досягненні збалансованості між активами і пасивами, доходами і витратами, а також на ефективному управлінні грошовими потоками та ризиками. Комплексний підхід до управління дозволяє підтримувати належний рівень фінансової стійкості та забезпечувати розвиток підприємства в умовах невизначеності. До цього слід додати, що ефективність реалізації зазначеної політики значною мірою залежить від якості інформаційного забезпечення та рівня компетентності управлінського персоналу

1.3. Методичні підходи та система показників оцінювання фінансової стійкості

Фінансова стійкість є одним із ключових індикаторів фінансового становища підприємства на ринку. В Україні існує значна різноманітність методів та підходів до оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання, які синтезуються у комплексні аналітичні системи та формують численні методики оцінки рівня стійкості підприємства. Вибір конкретного підходу залежить від цілей аналізу, інформаційної бази та особливостей діяльності підприємства. Водночас їх застосування дозволяє забезпечити більш об'єктивну оцінку фінансової стабільності та виявити тенденції розвитку підприємства.

На практиці для характеристики фінансової стійкості використовують систему як абсолютних, так і відносних показників. Основу абсолютних показників становить різниця між величиною наявних фінансових ресурсів та сумою запасів і витрат підприємства, тобто ступінь відповідності або невідповідності джерел фінансування запасів їх фактичному обсягу. Такий підхід дозволяє оцінити тип фінансової стійкості та визначити рівень забезпеченості підприємства власними оборотними коштами.

Для достовірної оцінки стану запасів і витрат використовують дані II розділу активу балансу, зокрема статтю «Запаси». Додатково доцільно враховувати структуру джерел їх фінансування, що дає змогу більш повно охарактеризувати поточний фінансовий стан підприємства та виявити потенційні ризики втрати фінансової рівноваги.

Виділяють три основні показники, що характеризують джерела формування запасів [3]:

1. Власні оборотні кошти (ВОК). Показник розраховується як різниця між сумою капіталу та резервів і величиною необоротних активів. Він відображає стан чистого оборотного капіталу: зростання ВОК порівняно з попереднім

звітним періодом свідчить про позитивну динаміку у розвитку підприємства.
Формула розрахунку:

$$\text{ВОК} = \text{КіР} - \text{ПА} = \text{П1} - \text{А1} \quad (1.1)$$

де КіР – сума капіталу і резервів; ПА – позаоборотні активи; П1 – перший розділ пасиву балансу; А1 – перший розділ активу балансу.

2. Власні та довгострокові позикові джерела (ВД). Показник розраховується шляхом збільшення значення ВОК на суму довгострокових зобов'язань і відображає загальний обсяг стабільних джерел покриття запасів:

$$\text{ВД} = \text{ВОК} + \text{ДП} = \text{П1} + \text{П3} - \text{А1} \quad (1.2)$$

де ДП – довгострокові зобов'язання; П3 – третій розділ пасиву балансу.

3. Загальна величина основних джерел формування запасів (ЗВ). Розраховується шляхом додавання до показника ВД короткострокових позикових коштів:

$$\text{ЗВ} = \text{ВД} + \text{КПК} \quad (1.3)$$

де КПК – короткострокові позикові кошти.

На основі наведених показників визначають чотири типи фінансової стійкості підприємства.

1. Абсолютний тип. Характеризується повним забезпеченням запасів власними оборотними коштами, що забезпечує максимальний рівень платоспроможності. Проте цей тип не вважається ідеальним, оскільки свідчить про невикористання зовнішніх джерел фінансування для розвитку поточної діяльності – управлінська система підприємства або не вміє залучати зовнішні кошти, або не вбачає в цьому потреби. В сучасних ринкових умовах цей тип є вкрай рідкісним. Умова:

$$З < \text{ВOK} + K \quad (1.4)$$

де K – кредити банківських установ та кредиторська заборгованість за товари.

2. Нормальний тип. Запаси покриваються не лише власними коштами, але й залученими довгостроковими кредитами та позиками. Умова:

$$З = \text{ВOK} + K \quad (1.5)$$

3. Нестійкий тип. Для покриття запасів залучаються короткострокові кредити та позики на додаток до власних оборотних коштів і довгострокового кредитування. Платоспроможність підприємства порушується, проте її відновлення є можливим шляхом збільшення власного оборотного капіталу та залучення додаткових власних джерел. Умова:

$$З = \text{ВOK} + K + \text{ДПФН} \quad (1.6)$$

де ДПФН – джерела, що послаблюють фінансову напруженість.

Нестійкість вважається допустимою, якщо виконуються такі умови:

– готова продукція разом із виробничими запасами дорівнює або перевищує суму короткострокових кредитів та позик, залучених для формування запасів;

– витрати майбутніх періодів та незавершене виробництво не перевищують обсягу власного оборотного капіталу.

Відновлення рівноваги у такому випадку досягається скороченням дебіторської заборгованості, прискоренням оборотності запасів та поповненням власних джерел фінансування.

4. Кризовий тип. Наявних джерел фінансування недостатньо для покриття запасів, підприємство перебуває на межі банкрутства. Грошові кошти, дебіторська заборгованість і короткострокові цінні папери не покривають

кредиторської заборгованості та позик. Умова:

$$З > \text{ВOK} + \text{K} \quad (1.7)$$

Фінансова стійкість підприємства характеризується показниками, що відображають ефективність менеджменту, прибутковість, інвестиційну привабливість, дивідендну політику та ділову активність суб'єкта господарювання.

Відповідно до стандартів фінансової звітності, показники фінансової стійкості відображають напрям фінансової діяльності підприємства – тобто діяльності, що зумовлює зміни розміру та складу власного і позикового капіталу.

Аналіз фінансової стійкості з позиції структури джерел фінансування здійснюється за допомогою системи відносних коефіцієнтів.

1. Коефіцієнт автономії (Кав). Відображає частку власного капіталу у загальному обсязі авансованих коштів. Чим вище його значення, тим більш фінансово стійким і платоспроможним є підприємство. Мінімально допустиме значення – 0,5, що означає здатність підприємства покрити зобов'язання власними коштами.

$$\text{Кав} = \text{BK} / \text{П} \quad (1.8)$$

де BK – власний капітал; П – загальний обсяг пасивів.

Разом із коефіцієнтом автономії розраховують коефіцієнт концентрації позикового капіталу; у сумі обидва показники мають дорівнювати 1 (або 100 %).

2. Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз). Є оберненим до коефіцієнта автономії. Зростання показника свідчить про підвищення частки позикового капіталу у фінансуванні підприємства. Значення, що дорівнює одиниці, вказує на повну відсутність зовнішніх зобов'язань.

$$K_{фз} = П / ВК \quad (1.9)$$

3. Коефіцієнт мобільності (K_m). Відображає співвідношення оборотних і необоротних активів підприємства. Для забезпечення мінімальної фінансової стабільності рекомендоване значення знаходиться в межах 0,2–0,5.

$$K_m = ОА / НА \quad (1.10)$$

де ОА – оборотні активи; НА – необоротні активи.

4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{ман}$). Визначає, яка частка власного капіталу спрямована на фінансування поточної діяльності. Зростання показника свідчить про підвищену гнучкість у розпорядженні коштами, що є позитивною тенденцією. Нормативний діапазон: 0,4–0,6.

$$K_{ман} = ВОК / ВК \quad (1.11)$$

5. Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами ($K_{зап}$). Характеризує ступінь покриття запасів власними оборотними ресурсами. Нормативне значення: 0,6–0,8.

$$K_{зап} = ВОК / З \quad (1.12)$$

де З – запаси.

6. Коефіцієнт виробничих фондів ($K_{вф}$). Відображає питому вагу виробничих фондів у загальному обсязі активів. Нормативне значення – не менше 0,5. При недотриманні нормативу підприємству слід нарощувати виробниче майно за рахунок власних або довгострокових позикових коштів.

$$K_{вф} = ВФ / А \quad (1.13)$$

де ВФ – виробничі фонди; А – загальна вартість активів.

Зведені дані по основних коефіцієнтах фінансової стійкості та їх нормативних значеннях наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Показники фінансової стійкості підприємства [33].

№	Коефіцієнт	Розрахунок	Нормативне значення
1	Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Пасиви	$\geq 0,5$
2	Коефіцієнт фінансової залежності	Пасиви / Власний капітал	≤ 2
3	Коефіцієнт мобільності	Оборотні активи / Необоротні активи	0,2–0,5
4	Коефіцієнт маневреності	Власні обігові кошти / Власний капітал	0,4–0,6
5	Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	Власні обігові кошти / Запаси	0,6–0,8
6	Коефіцієнт виробничих фондів	Виробничі фонди / Активи	$\geq 0,5$

Окрім наведених загальних коефіцієнтів, для поглибленого аналізу фінансової стійкості застосовують спеціальні показники, що дозволяють виявити різноспрямовані тенденції у змінах окремих підгруп джерел фінансування.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів (Кдз). Відображає частку довгострокових позик у загальному обсязі постійних джерел фінансування і дозволяє оцінити роль зовнішнього фінансування в інвестиційних процесах. Зростання показника означає посилення залежності від зовнішніх інвесторів та зниження фінансової стійкості.

$$K_{ДЗ} = ДЗ / (ДЗ + ВК) \quad (1.14)$$

де ДЗ – довгострокові зобов'язання; ВК – власний капітал.

Коефіцієнт структури довгострокових вкладень ($K_{сдв}$). Вказує на частку необоротних активів, фінансованих за рахунок позикових коштів, що не є власністю підприємства.

$$K_{сдв} = ДЗ / НА \quad (1.15)$$

Коефіцієнт короткострокової заборгованості ($K_{кз}$). Визначає питому вагу короткострокових позик у загальній структурі зобов'язань підприємства. Стале нормативне значення для цього показника відсутнє, тому його рекомендується досліджувати в динаміці. Зниження коефіцієнта на фоні скорочення загального капіталу та неможливості підтримання господарської діяльності слід розглядати як негативну тенденцію.

$$K_{кз} = Зк / Зоб \quad (1.16)$$

де Зк – короткострокові зобов'язання; Зоб – загальні зобов'язання.

Коефіцієнт кредиторської заборгованості ($K_{крз}$). Визначає питому вагу кредиторської заборгованості в загальному обсязі поточних зобов'язань підприємства. Нижче значення показника свідчить про вищий рівень фінансової стійкості.

$$K_{крз} = КЗ / Зоб \quad (1.17)$$

де КЗ – кредиторська заборгованість.

Коефіцієнт автономії формування запасів ($K_{аз}$). Показує частку власних оборотних коштів у загальному обсязі джерел формування запасів. Чим вище

значення показника, тим краще; оптимальне значення дорівнює 1, що свідчить про повне самофінансування запасів.

$$K_{аз} = BOK / (BOK + K^Д + K^K) \quad (1.18)$$

Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості ($K_{дк}$). Оптимальне значення показника дорівнює 1, що означає можливість підприємства в повному обсязі розрахуватися з кредиторами за рахунок надходжень від дебіторів.

$$K_{дк} = ДЗ / КЗ \quad (1.19)$$

На завершення слід зазначити, що жодний із наведених показників не має абсолютно уніфікованого нормативного значення: конкретні орієнтири залежать від галузевої специфіки, ринкової кон'юнктури та конкурентного становища підприємства.

Таким чином, сукупність розглянутих показників дає змогу сформулювати цілісне уявлення про поточний рівень фінансової стійкості підприємства як ключової характеристики його загального фінансового стану.

РОЗДІЛ 2.

ОЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ТОВ «АМБІКОМ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Амбіком»

Оцінювання фінансової стійкості є важливою складовою аналізу фінансового стану підприємства, оскільки дозволяє визначити рівень його платоспроможності, незалежності від зовнішніх джерел фінансування та здатності до стабільного розвитку. Воно базується на дослідженні системи абсолютних і відносних показників, що відображають ефективність формування та використання фінансових ресурсів.

Результати такого аналізу дають змогу виявити сильні та слабкі сторони фінансового стану, оцінити ризики втрати стійкості та обґрунтувати напрями її підвищення. Особливого значення набуває комплексний підхід, який враховує як внутрішні, так і зовнішні фактори впливу. Подальший аналіз доцільно здійснити на прикладі ТОВ «АМБІКОМ».

Товариство з обмеженою відповідальністю «АМБІКОМ» (код ЄДРПОУ 34158191) є самостійним господарюючим суб'єктом комерційного спрямування, що здійснює свою діяльність на підставі Статуту та чинного законодавства України. Повне найменування підприємства – ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АМБІКОМ», скорочене – ТОВ «АМБІКОМ», англійська назва – LIMITED LIABILITY COMPANY «АМБІКОМ» (LLC «АМБІКОМ»).

Підприємство офіційно зареєстроване 23 червня 2006 року та розташоване за адресою: 78593, Україна, Івано-Франківська область, Надвірнянський район, село Поляниця, участок Щивки, будинок 25/1 «а». Організаційно-правова форма – товариство з обмеженою відповідальністю. Статутний капітал підприємства становить 27 945 550,00 грн.

Структура власності ТОВ «АМБІКОМ» представлена п'ятьма учасниками – виключно фізичними особами. Найбільша частка належить Шевченку Віктору Леонідовичу (47 %), який одночасно виконує функції директора підприємства. Детальний розподіл часток у статутному капіталі наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Структура статутного капіталу ТОВ «АМБІКОМ»

Засновник / Учасник	Розмір внеску, грн	Частка, %	Статус
Шевченко Віктор Леонідович	13 134 408,50	47,0%	Кінцевий бенефіціар
Дундяк Тарас Богданович	8 104 209,50	29,0%	Кінцевий бенефіціар
Човганюк Володимир Васильович	4 471 288,00	16,0%	Учасник
Латишевський Тарас Олександрович	1 117 822,00	4,0%	Учасник
Воянський Ігор Павлович	1 117 822,00	4,0%	Учасник
РАЗОМ	27 945 550,00	100,0%	

Джерело: Складено на основі Статуту ТОВ «АМБІКОМ»

Вищим органом управління підприємства є загальні збори учасників, яким підзвітний та підконтрольний директор у межах повноважень, визначених Статутом. Така організаційна структура є типовою для малого бізнесу і забезпечує оперативність прийняття управлінських рішень та концентрацію відповідальності.

Основним видом економічної діяльності підприємства відповідно до КВЕД є код 68.20 – надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна. Водночас підприємство здійснює й інші суміжні види діяльності, що формують диверсифіковану структуру доходів:

- надання послуг з розміщення гостей у готелях і подібних засобах тимчасового проживання;
- діяльність ресторанів і надання послуг мобільного харчування;
- управління нерухомим майном за винагороду або на контрактній основі;
- неспеціалізована оптова та роздрібна торгівля;
- надання в оренду автомобілів і транспортного обладнання;
- рекламна діяльність та консультування з питань комерційної діяльності.

Таким чином, підприємство функціонує переважно у сфері нерухомості та готельно-ресторанного бізнесу, що зумовлює специфіку його фінансової структури – значну частку основних засобів та нерухомого майна у складі активів, а також циклічну залежність доходів від сезонного туристичного попиту в регіоні.

Місцезнаходження підприємства – село Поляниця Надвірнянського району Івано-Франківської області – визначає його ринковий контекст. Регіон відомий як популярний гірськолижний курорт (Буковель), що формує стабільний туристичний потік і попит на послуги розміщення, харчування та оренди. Це створює сприятливе ринкове середовище для основного виду діяльності ТОВ «АМБІКОМ», проте водночас зумовлює підвищену залежність виручки від сезонних коливань.

Головною метою діяльності підприємства є отримання прибутку шляхом надання ринку якісних послуг з оренди нерухомості та готельно-ресторанного обслуговування. Стратегічними пріоритетами керівництво визначає формування кваліфікованого персоналу, підвищення стандартів клієнтського сервісу, розширення майнової бази та підтримку прозорих партнерських відносин.

Станом на 2025 рік штат підприємства налічує лише 2 особи (у 2023 році – 3 особи), що відповідає критеріям мікропідприємства. Незважаючи на мінімальну чисельність персоналу, обсяг господарської діяльності та майнова база підприємства є суттєвими: валюта балансу за 2024 рік досягла 140 250,1 тис. грн, що свідчить про значний масштаб активів при компактній

організаційній структурі. Така модель є характерною для підприємств, основу діяльності яких складає управління нерухомістю – з мінімальною кількістю задіяного персоналу при великих активах.

Для комплексного розуміння фінансово-господарського стану ТОВ «АМБІКОМ» доцільно проаналізувати динаміку ключових економічних показників за три звітні роки – 2023, 2024 та 2025 (табл.2.2).

Таблиця 2.2

**Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «АМБІКОМ» за
2023-2025 рр., тис. грн**

Показник	2023	2024	2025
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	5 167,6	8 921,8	79 208,6
Собівартість реалізації, тис. грн	39,5	492,6	57 843,2
Інші операційні доходи, тис. грн	10,3	43 281,2	10,5
Разом доходи, тис. грн	5 329,3	52 602,5	79 501,4
Разом витрати, тис. грн	5 037,7	9 775,2	70 987,3
Фін. результат до оподаткування, тис. грн	291,6	42 827,3	8 514,1
Чистий прибуток, тис. грн	191,1	35 118,4	6 981,6
Власний капітал (кінець року), тис. грн	27 253,5	62 371,9	34 927,4
Валюта балансу (кінець року), тис. грн	37 553,2	140 250,1	84 650,3
Кількість працівників, осіб	3	2	2

Джерело: фінансова звітність ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Аналіз даних таблиці 2.2 свідчить про суттєві зміни у фінансово-господарській діяльності підприємства протягом досліджуваного періоду. У 2023 році обсяг чистого доходу від реалізації становив 5 167,6 тис. грн при мінімальній собівартості (39,5 тис. грн) та скромному чистому прибутку – 191,1

тис. грн. Підприємство перебувало у фазі стабільної, проте низькомаржинальної операційної діяльності, а нерозподілений збиток з минулих років (692,1 тис. грн) свідчив про попередні фінансові труднощі.

У 2024 році зафіксовано стрімке зростання фінансових результатів. Чистий прибуток досяг 35 118,4 тис. грн – насамперед за рахунок значних інших операційних доходів (43 281,2 тис. грн), що імовірно пов'язано з переоцінкою або реалізацією об'єктів нерухомості. Валюта балансу зросла з 37 553,2 до 140 250,1 тис. грн, а власний капітал – з 27 253,5 до 62 371,9 тис. грн. Це вказує на масштабне нарощування майнової бази підприємства.

У 2025 році структура доходів принципово змінилась: чистий дохід від реалізації різко зріс до 79 208,6 тис. грн, проте разом із ним суттєво збільшилась і собівартість (57 843,2 тис. грн). Чистий прибуток склав 6 981,6 тис. грн – значно менше, ніж у 2024 році. Водночас валюта балансу скоротилась до 84 650,3 тис. грн, а власний капітал зменшився до 34 927,4 тис. грн, що потребує детальнішого вивчення в наступних підрозділах.

Загалом, ТОВ «АМБІКОМ» є динамічно розвиненим малим підприємством із диверсифікованим портфелем активів у сфері нерухомості та готельно-ресторанного бізнесу. Компактна організаційна структура, стабільна власницька база та географічна прив'язка до туристичного регіону формують унікальний операційний профіль підприємства, особливості якого безпосередньо відображаються на показниках його фінансової стійкості. Подальший аналіз структури капіталу та фінансового стану підприємства здійснюється в наступному підрозділі.

2.2. Аналіз структури капіталу та фінансового стану ТОВ «Амбіком»

Аналіз структури капіталу та фінансового стану підприємства є необхідною передумовою для об'єктивного оцінювання рівня його фінансової стійкості. У межах цього підрозділу здійснюється горизонтальний і

вертикальний аналіз балансу ТОВ «АМБІКОМ» за 2023 – 2025 роки, а також розраховуються основні коефіцієнти ліквідності та фінансової незалежності.

Горизонтальний аналіз передбачає зіставлення абсолютних значень статей балансу у динаміці, що дозволяє виявити напрями та масштаби змін у майновому і фінансовому положенні підприємства. Результати горизонтального аналізу активу балансу ТОВ «АМБІКОМ» наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Горизонтальний аналіз активу балансу ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.,
тис. грн**

Стаття активу	2023	2024	2025	Відхил. 2024/2023, тис. грн	Відхил. 2024/2023, %	Відхил. 2025/2024, тис. грн
Необоротні активи	29 116,2	90 854,6	46 091,1	61 738,4	212.0	-44 763,5
Оборотні активи	8 437,0	49 395,5	38 559,2	40 958,5	485.5	-10 836,3
у т.ч. запаси	493,1	493,1	754,5	0,0	0.0	261,4
дебіторська заборгованість	7 724,3	40 181,8	35 793,2	32 457,5	420.2	-4 388,6
грошові кошти	82,7	7 167,1	1 826,1	7 084,4	8566.4	-5 341,0
БАЛАНС	37 553,2	140 250,1	84 650,3	102 696,9	273.5	-55 599,8

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Аналіз даних таблиці 2.3 дозволяє простежити різку зміну масштабів діяльності підприємства. У 2024 році валюта балансу зростає з 37 553,2 до 140 250,1 тис. грн – майже в 3,7 раза, що є надзвичайно суттєвим приростом для

малого підприємства. Основним чинником такого зростання стало збільшення необоротних активів – з 29 116,2 до 90 854,6 тис. грн (+61 738,4 тис. грн), що свідчить про масштабне інвестування в основні засоби та незавершені капітальні вкладення. Основні засоби зросли з 14 542,8 до 64 111,5 тис. грн, а незавершені капітальні інвестиції – з 844,5 до 12 914,2 тис. грн. Цілком очевидно, що у 2024 році підприємство здійснило значний інвестиційний проєкт, пов'язаний із розбудовою або придбанням об'єктів нерухомості.

Оборотні активи у 2024 році також зросли – з 8 437,0 до 49 395,5 тис. грн, що пов'язано насамперед із різким збільшенням дебіторської заборгованості (сукупно з 7 724,3 до 40 181,8 тис. грн) та появою значних залишків грошових коштів (7 167,1 тис. грн).

У 2025 році спостерігається протилежна тенденція: валюта балансу скорочується до 84 650,3 тис. грн (–55 599,8 тис. грн або –39,6%). Необоротні активи зменшились до 46 091,1 тис. грн, що пояснюється переоформленням або вибуттям частини об'єктів нерухомості. Оборотної активи знизилась до 38 559,2 тис. грн переважно внаслідок скорочення грошових коштів і перегруповання дебіторської заборгованості.

Для більш наочного представлення масштабів інвестиційної діяльності та структурних зрушень у майні підприємства за досліджуваний період, динаміку активів відображено на рис. 2.1.

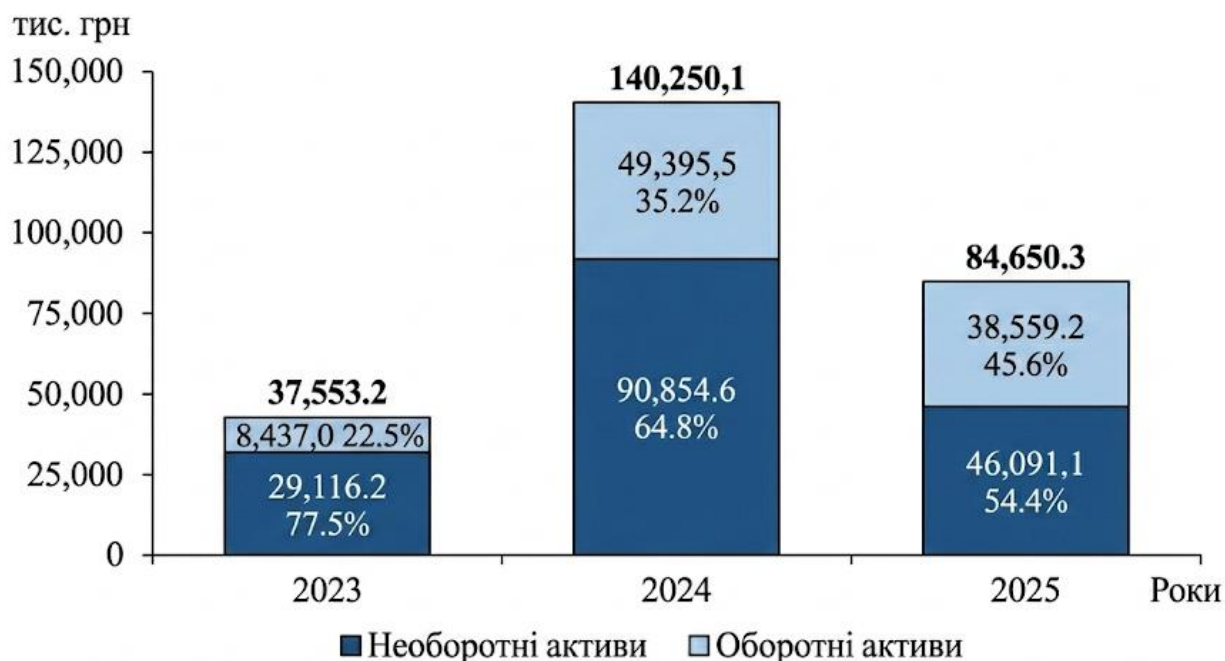

Рис. 2.1. Динаміка складу та структури активів ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ».

Аналіз даних таблиці 2.3 та рис. 2.1 дозволяє простежити різку зміну масштабів діяльності підприємства. У 2024 році валюта балансу зросла з 37 553,2 до 140 250,1 тис. грн – майже в 3,7 раза, що є надзвичайно суттєвим приростом для малого підприємства. Основним чинником такого зростання стало збільшення необоротних активів – з 29 116,2 до 90 854,6 тис. грн (+61 738,4 тис. грн), що свідчить про масштабне інвестування в основні засоби та незавершені капітальні вкладення.

Поряд із вивченням динаміки обсягів майна підприємства, принципове значення для оцінки фінансового стану має дослідження внутрішніх структурних пропорцій балансу. Вертикальний аналіз дозволяє оцінити питому вагу кожної статті у валюті підсумку та виявити зміни у співвідношенні між окремими групами активів і пасивів. Зведені дані структурного аналізу ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр. наведено в табл. 2.4.

Результати вертикального аналізу підтверджують домінування необоротних активів у структурі майна підприємства, що є закономірним для суб'єкта, основу діяльності якого становить управління нерухомістю. У 2023 році

частка необоротних активів складала 77,5% валюти балансу, у 2024 році – зросла до 64,8% при абсолютному зростанні їх обсягу, а у 2025 році повернулась до рівня 54,4%. Таке коливання пов'язане з різкою зміною загального розміру балансу.

У структурі пасивів звертає на себе увагу суттєва трансформація співвідношення власного капіталу та зобов'язань. У 2023 році питома вага власного капіталу становила 72,6%, що відповідало задовільному рівню фінансової незалежності. Протягом 2024 року, попри зростання абсолютного значення власного капіталу до 62 371,9 тис. грн, його частка в балансі знизилась до 44,5% через випереджальне зростання поточних зобов'язань (з 10 299,7 до 77 878,2 тис. грн). У 2025 році частка власного капіталу ще більше скоротилася – до 41,3%, а поточні зобов'язання, хоча й зменшились в абсолютному вираженні до 49 722,9 тис. грн, зберегли свою домінуючу роль у структурі пасивів (58,7%). Довгострокові зобов'язання протягом усього досліджуваного періоду були відсутні, що означає повну залежність позикового фінансування від короткострокових джерел.

Таблиця 2.4

Вертикальний аналіз балансу ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Стаття	тис.грн 2023	% до підсумку	тис.грн 2024	% до підсумку	тис.грн 2025	% до підсумку	Зміна частки 2023→2025, в.п.
АКТИВ							
Необоротні активи	29 116,2	77.5	90 854,6	64.8	46 091,1	54.4	-23.1
Оборотні активи	8 437,0	22.5	49 395,5	35.2	38 559,2	45.6	23.1
– запаси	493,1	1.3	493,1	0.4	754,5	0.9	-0.4
– дебіторська заборгованість	7 724,3	20.6	40 181,8	28.7	35 793,2	42.3	21.7
– грошові кошти	82,7	0.2	7 167,1	5.1	1 826,1	2.2	2.0
БАЛАНС (Актив)	37 553,2	100.0	140 250,1	100.0	84 650,3	100.0	0.0
ПАСИВ							
Власний капітал	27 253,5	72.6	62 371,9	44.5	34 927,4	41.3	-31.3

Довгострокові зобов'язання	0,0	0.0	0,0	0.0	0,0	0.0	0.0
Поточні зобов'язання	10 299,7	27.4	77 878,2	55.5	49 722,9	58.7	31.3
– кред. заборг. за товари	480,2	1.3	2 548,0	1.8	895,0	1.1	-0.2
– розрахунки з бюджетом	100,5	0.3	7 708,9	5.5	244,1	0.3	0.0
– інші поточні зобов'язання	9 719,0	25.9	67 621,3	48.2	48 583,8	57.4	31.5
БАЛАНС (Пасив)	37 553,2	100.0	140 250,1	100.0	84 650,3	100.0	0.0

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ».

Для візуалізації динаміки структурних зрушень у капіталі підприємства та наочного представлення зміни рівня його фінансової незалежності за досліджуваний період розроблено рис. 2.2.

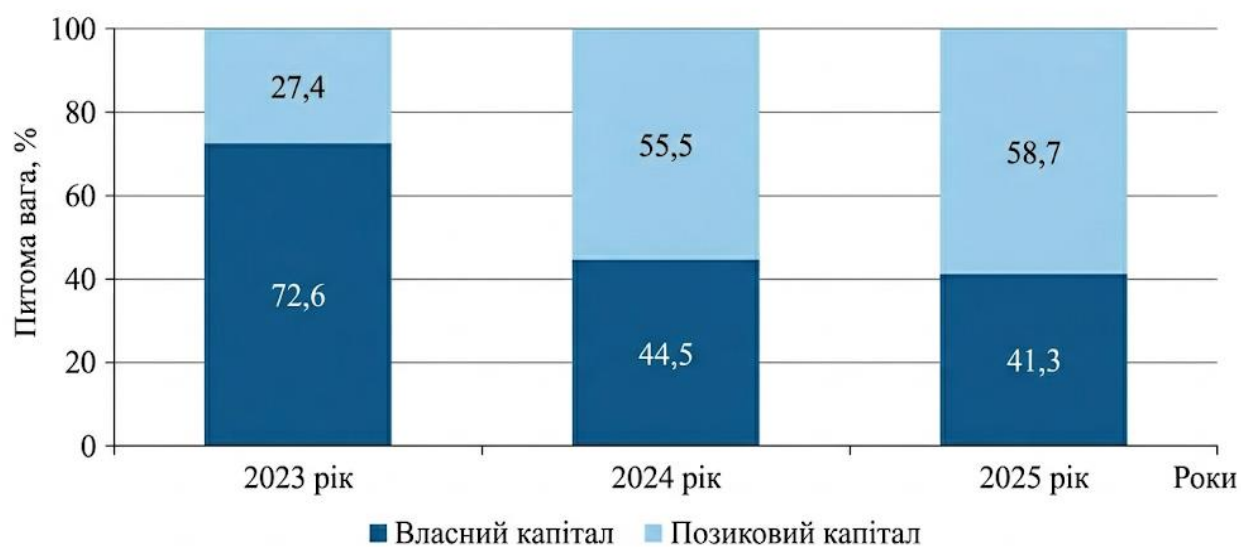

Рис. 2.2. Структура джерел формування капіталу ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ».

Результати вертикального аналізу (табл. 2.4) та дані рис. 2.2

підтверджують суттєву трансформацію співвідношення власного капіталу та зобов'язань у структурі пасивів підприємства. Зокрема, у 2023 році питома вага власного капіталу становила 72,6%, що відповідало задовільному рівню фінансової незалежності. Протягом 2024 року, попри зростання абсолютного значення власного капіталу до 62 371,9 тис. грн, його частка в балансі знизилась до 44,5% через випереджальне зростання поточних зобов'язань. У 2025 році частка власного капіталу ще більше скоротилася – до 41,3%, а поточні зобов'язання зберегли свою домінуючу роль у структурі пасивів (58,7%).

Детальніший аналіз поточних зобов'язань свідчить про переважання статті «Інші поточні зобов'язання» – у 2024 році вона досягла 67 621,3 тис. грн (48,2% балансу). Значна питома вага цієї непрозорої статті може свідчити про наявність внутрішньогрупових розрахунків або специфічних схем фінансування між пов'язаними особами, що є характерною рисою підприємств із концентрованою структурою власності.

Для комплексної оцінки фінансового стану ТОВ «АМБІКОМ» розраховано основні коефіцієнти ліквідності та фінансової незалежності (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники ліквідності та фінансової незалежності ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Показник	Норматив	2023	2024	2025
Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	$\geq 1,5-2,0$	0.82	0.63	0.78
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	$\geq 0,7-1,0$	0.77	0.63	0.76
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	$\geq 0,2$	0.01	0.09	0.04
Коефіцієнт автономії (Кав)	$\geq 0,5$	0.73	0.44	0.41

Продовж. табл. 2.5

Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	$\leq 2,0$	1.38	2.25	2.42
Власні оборотні кошти (ВОК), тис. грн	> 0	-1862.7	-28482.7	-11163.7
Коефіцієнт маневреності ВК (Кман)	0,4–0,6	-0.07	-0.46	-0.32

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Аналіз показників таблиці 2.5 виявляє ряд важливих тенденцій. Коефіцієнт поточної ліквідності у 2023 році становив 0.82, що відповідає нормативному значенню ($\geq 1,5$) і свідчить про достатню здатність підприємства покривати поточні зобов'язання оборотними активами. У 2024 році показник знизився до 0.63, а у 2025 – до 0.78, що вказує на погіршення поточної платоспроможності. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2025 році склав 0.76, що також є нижчим за норматив ($\geq 0,7-1,0$).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності демонструє найбільш нестабільну динаміку: від 0.01 у 2023 році до 0.09 у 2024 та 0.04 у 2025 році. Жодне зі значень не досягає нормативного рівня 0,2, що свідчить про обмежену можливість підприємства негайно розрахуватися за своїми поточними зобов'язаннями за рахунок наявних грошових коштів.

Коефіцієнт автономії знизився з 0.73 у 2023 році до 0.41 у 2025 році. Якщо у 2023 році показник відповідав нормативу ($\geq 0,5$), то за підсумками 2024–2025 років він опустився нижче допустимої межі, що свідчить про зростаючу залежність підприємства від позикового капіталу. Відповідно, коефіцієнт фінансової залежності зріс з 1.38 до 2.42, перевищивши норматив $\leq 2,0$.

Власні оборотні кошти підприємства набули від'ємного значення починаючи з 2024 року: у 2024 р. – -28482.7 тис. грн, у 2025 р. – -11163.7 тис. грн. Це означає, що власний капітал не покриває навіть необоротних активів, а

все оборотне майно фінансується виключно за рахунок поточних зобов'язань. Від'ємне значення ВОК є одним із ключових індикаторів фінансової нестабільності, що негативно позначається на коефіцієнті маневреності власного капіталу (у 2025 р. – -0.32).

Таким чином, аналіз структури капіталу та фінансового стану ТОВ «АМБІКОМ» засвідчує, що підприємство у 2023 році перебувало у відносно стабільному фінансовому становищі. Проте масштабне нарощування активів у 2024 році, що фінансувалось переважно за рахунок короткострокових позикових коштів, суттєво погіршило структуру капіталу та показники ліквідності. У 2025 році частка власного капіталу продовжила скорочення, а ВОК залишились від'ємними, що формує реальні загрози фінансовій стійкості підприємства.

2.3. Оцінювання рівня фінансової стійкості та виявлення загроз її зниження на ТОВ «Амбіком»

Оцінювання рівня фінансової стійкості підприємства передбачає як розрахунок абсолютних показників, що характеризують забезпеченість запасів джерелами їх покриття, так і визначення системи відносних коефіцієнтів, що відображають структуру капіталу, рівень незалежності від зовнішніх кредиторів та ступінь маневреності фінансових ресурсів. Комплексний підхід дозволяє встановити тип фінансової стійкості підприємства та виявити конкретні загрози її зниження.

На першому етапі аналізу розраховуються три базові абсолютні показники, які характеризують забезпеченість запасів джерелами їх формування: власні оборотні кошти (ВОК), власні та довгострокові позикові джерела (ВД) і загальна величина основних джерел формування запасів (ЗВ). Порівняння кожного з цих показників із фактичною величиною запасів підприємства дає змогу ідентифікувати тип фінансової стійкості. Відповідні розрахунки для ТОВ

«АМБІКОМ» наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025

рр., тис. грн

Показник	2023	2024	2025
Власні оборотні кошти (ВОК), тис. грн	-1 862,7	-28 482,7	-11 163,7
Власні та довгострокові джерела (ВД), тис. грн	-1 862,7	-28 482,7	-11 163,7
Загальна величина джерел (ЗВ), тис. грн	8 437,0	49 395,5	38 559,2
Запаси (З), тис. грн	493,1	493,1	754,5
Надлишок/нестача ВОК (ВОК – З)	-2 355,8	-28 975,8	-11 918,2
Надлишок/нестача ВД (ВД – З)	-2 355,8	-28 975,8	-11 918,2
Надлишок/нестача ЗВ (ЗВ – З)	7 943,9	48 902,4	37 804,7
Тип фінансової стійкості	Нестійкий	Кризовий	Кризовий

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Аналіз даних таблиці 2.6 свідчить про негативну динаміку фінансової стійкості підприємства протягом досліджуваного періоду. У 2023 році власні оборотні кошти набули від’ємного значення (–1 862,7 тис. грн), що вже само по собі є тривожним сигналом: власний капітал не покривав вартості необоротних активів.

Проте завдяки наявності достатнього обсягу поточних зобов’язань загальна величина джерел формування запасів (ЗВ = 8 437,0 тис. грн) суттєво перевищувала фактичний рівень запасів (493,1 тис. грн), що дозволяє кваліфікувати стан 2023 року як нестійкий тип фінансової стійкості з формальним забезпеченням покриття запасів. Характерно, що нестача власних оборотних коштів відносно запасів становила –2 355,8 тис. грн, а нестача

довгострокових джерел мала аналогічне значення, оскільки довгострокові зобов'язання у підприємства відсутні протягом усього аналізованого періоду.

Таким чином, структура джерел фінансування характеризується високою залежністю від поточних зобов'язань, що підвищує фінансові ризики та знижує загальний рівень стабільності підприємства.

У 2024 – 2025 роках фінансова стійкість ТОВ «АМБІКОМ» погіршилась до кризового типу. Від'ємне значення ВОК у 2024 році досягло –28 482,7 тис. грн, а у 2025 – зберіглось на рівні -11 163,7 тис. грн. Незважаючи на те, що загальна величина джерел формування запасів (ЗВ) перевищує їх фактичний обсяг, критичним є саме від'ємне значення ВОК та ВД при повній відсутності довгострокових зобов'язань. Це означає, що підприємство фінансує необоротні активи виключно за рахунок поточних зобов'язань – вкрай ризикова практика з точки зору фінансової стійкості, оскільки виникає хронічна невідповідність строків залучення та використання ресурсів. Кризовий тип фінансової стійкості вказує на те, що підприємство знаходиться в зоні підвищеного фінансового ризику.

На другому етапі здійснюється розрахунок системи відносних коефіцієнтів фінансової стійкості, що дозволяє кількісно охарактеризувати ступінь незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та ефективність використання власного капіталу. Результати розрахунків наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Відносні коефіцієнти фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ» за 2023-2025 рр.

Показник	Норматив	2023	2024	2025
Коефіцієнт автономії (Кав)	$\geq 0,50$	0,73	0,44	0,41
Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	$\leq 2,00$	1,38	2,25	2,42
Коефіцієнт мобільності (Км)	0,20–0,50	0,29	0,54	0,84
Коефіцієнт маневреності ВК (Кман)	0,40–0,60	-0,07	-0,46	-0,32
Коефіцієнт забезпечення запасів ВОК (Кзап)	0,60–0,80	від'ємне	від'ємне	від'ємне

Коефіцієнт виробничих фондів (Квф)	$\geq 0,50$	0,42	0,55	0,39
Коефіцієнт довгостр. залучення позик (Кдз)	—	0,00	0,00	0,00

Продовж. табл. 2.7

Коефіцієнт структури довгостр. вкладень (Ксдв)	—	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт короткострок. заборгованості (Ккз)	—	1,00	1,00	1,00
Коефіцієнт кредиторської заборгованості (Ккрз)	< 0,50	1,00	1,00	1,00
Коефіцієнт автономії формування запасів (Каз)	→ 1,00	від'ємне	від'ємне	від'ємне
Коефіцієнт співвідношення ДЗ/КЗ (Кдж)	≈ 1,00	0,75	0,52	0,72

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ».

Результати розрахунків таблиці 2.7 дозволяють сформулювати такі висновки щодо динаміки показників фінансової стійкості підприємства.

Коефіцієнт автономії у 2023 році становив 0,73, що свідчить про достатній рівень фінансової незалежності. Однак у 2024 році цей показник знизився до 0,44, а у 2025 – до 0,41, що є нижчим за нормативне значення 0,5. Таким чином, впродовж останніх двох звітних років підприємство втратило статус фінансово незалежного: більше половини його активів фінансуються за рахунок зовнішніх зобов'язань. Коефіцієнт фінансової залежності, відповідно, зріс з 1,38 у 2023 р. до 2,25 у 2024 р. та 2,42 у 2025 р., перевищивши нормативне значення 2,0.

Коефіцієнт мобільності у 2023 році склав 0,29, що відповідає нормативному діапазону 0,2–0,5 та свідчить про збалансовану структуру активів. У 2024 році показник зріс до 0,54 внаслідок різкого збільшення як оборотних, так і необоротних активів, а у 2025 – знизився до 0,84, вийшовши за межі нормативу. Таке зростання є наслідком непропорційного скорочення необоротних активів порівняно з оборотними.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу набув від'ємних значень у всі три роки дослідження: –0,07 у 2023 р., –0,46 у 2024 р. та –0,32 у 2025 р. Від'ємний коефіцієнт маневреності є прямим наслідком від'ємного значення ВОК і свідчить про те, що весь власний капітал «заморожений» у необоротних активах і не може

бути оперативно задіяний для фінансування поточної діяльності. Нормативне значення 0,4–0,6 не досягається в жодному із досліджуваних років, що є однією з найбільш критичних характеристик фінансового стану підприємства.

Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами також від'ємний у всіх трьох роках, що підтверджує неможливість покриття запасів власними ресурсами. Коефіцієнт виробничих фондів у 2023 р. становив 0,42 (нижче нормативу 0,5), у 2024 р. – зріс до 0,55 завдяки масштабним капітальним інвестиціям, а у 2025 р. знизився до 0,39, знову не досягнувши нормативу. Зниження питомої ваги виробничих фондів у структурі активів негативно характеризує виробничий потенціал підприємства.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів та коефіцієнт структури довгострокових вкладень дорівнюють нулю протягом усього аналізованого періоду, оскільки підприємство не має довгострокових зобов'язань. З одного боку, це свідчить про відсутність боргового навантаження з довгими строками погашення, проте з іншого – підкреслює відсутність стабільного довгострокового фінансування при значних вкладеннях в необоротні активи.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості стабільно дорівнює 1,00 протягом усіх трьох років, оскільки всі зобов'язання підприємства є виключно поточними. Коефіцієнт кредиторської заборгованості перевищує нормативне значення ($< 0,5$) в усі роки та у 2024–2025 рр. наближається до 1,0, що свідчить про домінування кредиторської заборгованості серед поточних зобов'язань. Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості у 2025 р. склав 0,72, що є близьким до оптимального значення 1,0, однак у 2024 р. цей показник становив лише 0,52, вказуючи на значне перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською.

Узагальнення результатів аналізу дозволяє систематизувати основні загрози зниження фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ» та сформулювати відповідні рекомендації щодо їх нейтралізації (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Загрози фінансовій стійкості ТОВ «АМБІКОМ» та рекомендовані заходи

№	Загроза / ризик-фактор	Рекомендовані заходи
1	Від'ємні власні оборотні кошти (ВОК < 0) у 2024 – 2025 рр.	Нарощування власного капіталу шляхом реінвестування прибутку; скорочення необоротних активів через продаж або передачу в лізинг неефективних об'єктів нерухомості
2	Зниження коефіцієнта автономії нижче нормативу (0,41 у 2025 р.)	Утримання від нових запозичень без відповідного збільшення власного капіталу; залучення довгострокових інвестицій замість поточних зобов'язань
3	Домінування поточних зобов'язань у структурі пасивів (58,7% у 2025 р.) при повній відсутності довгострокового фінансування	Реструктуризація зобов'язань: переведення частини поточних зобов'язань у довгострокові; пошук банківського або інвестиційного довгострокового фінансування
4	Висока питома вага «Інших поточних зобов'язань» (67 621,3 тис. грн у 2024 р.; 48 583,8 тис. грн у 2025 р.)	Забезпечення прозорості внутрішньогрупових розрахунків; поступове зниження непрозорих зобов'язань; впровадження чіткої облікової політики щодо їх класифікації
5	Кризовий тип фінансової стійкості за абсолютними показниками у 2024 – 2025 рр.	Розробка антикризової програми управління фінансами; оптимізація структури запасів і дебіторської заборгованості; підвищення оборотності активів
6	Низький коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,04 у 2025 р.) при нормативі $\geq 0,2$	Підтримання мінімального резерву грошових коштів; встановлення кредитної лінії з банком для оперативного фінансування поточних потреб
7	Значна сезонна залежність доходів (готельно-ресторанний бізнес у гірськолижному регіоні)	Диверсифікація джерел доходів: розвиток літнього туристичного напрямку, здавання в оренду у міжсезоння; формування фінансового резерву в пікові сезони

Джерело: складено автором за результатами проведеного аналізу.

Таким чином, проведене оцінювання рівня фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ» за 2023 – 2025 роки виявило стійку негативну тенденцію: підприємство перейшло від нестійкого типу фінансової стійкості у 2023 році до кризового типу у 2024 – 2025 роках. Основними причинами цього є: масштабне

нарощування необоротних активів за рахунок поточних зобов'язань без залучення довгострокового фінансування; суттєве зростання «непрозорої» статті інших поточних зобов'язань; відсутність власних оборотних коштів та, відповідно, нульова маневреність власного капіталу.

Водночас слід зазначити, що підприємство зберігає прибутковість операційної діяльності (чистий прибуток у 2025 р. – 6 981,6 тис. грн), має значну майнову базу та стабільний ринковий попит в туристичному регіоні. Це означає, що загрози фінансовій стійкості мають структурний, а не операційний характер і можуть бути усунені шляхом цілеспрямованого управління структурою капіталу: реструктуризації зобов'язань, нарощування власного капіталу через реінвестування прибутку та оптимізації інвестиційної діяльності.

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями підвищення фінансової стійкості суб'єкта господарювання, що працює у сфері готельно-ресторанного бізнесу

Фінансова стійкість підприємств готельно-ресторанного бізнесу є визначальним чинником їхньої здатності забезпечувати безперервність операційної діяльності, підтримувати належний рівень сервісу та витримувати конкурентний тиск у галузі. Від її рівня залежить спроможність суб'єкта господарювання своєчасно виконувати зобов'язання перед постачальниками, персоналом і кредиторами, здійснювати інвестиції в оновлення матеріально-технічної бази, а також адаптуватися до сезонних коливань попиту та зовнішніх економічних шоків, що є особливо актуальним в умовах нестабільного ринкового середовища України.

Результати оцінювання фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ», здійсненого в другому розділі роботи, свідчать про наявність системних проблем у структурі капіталу підприємства. Кризовий тип фінансової стійкості у 2024–2025 роках, від'ємне значення власних оборотних коштів (–11 163,7 тис. грн у 2025 р.), зниження коефіцієнта автономії до 0,41 та повна відсутність довгострокових зобов'язань при значній майновій базі формують сукупність чинників, що потребують системного управлінського реагування.

В економічній літературі підвищення фінансової стійкості підприємства розглядається як комплексне завдання, що передбачає одночасний вплив на структуру капіталу, якість управління та ефективність операційної діяльності.

Однією з важливих причин зниження фінансової стійкості підприємства є невідповідність строків формування активів і джерел їх фінансування. Така ситуація виникає тоді, коли довгострокові активи або оборотні активи, що

мають низький рівень оборотності та ліквідності, фінансуються переважно за рахунок короткострокових зобов'язань. У результаті підприємство може зіткнутися з дефіцитом ліквідних коштів, оскільки терміни погашення зобов'язань настають раніше, ніж активи здатні забезпечити надходження грошових коштів.

Зважаючи на це, дослідники виокремлюють два блоки заходів: стратегічні (пов'язані зі зміною структури фінансування та інвестиційної політики) та оперативні (спрямовані на оптимізацію управління оборотними активами і зобов'язаннями в короткостроковому періоді).

Вважаємо, що для підприємства готельно-ресторанної сфери загалом, а для ТОВ «АМБІКОМ» зокрема, актуальними є обидва блоки, оскільки проблеми підприємства мають як стратегічний (невідповідність строків активів і пасивів), так і оперативний (надмірна дебіторська заборгованість, низька абсолютна ліквідність) характер.

Отже, вважаємо, що для підприємств готельно-ресторанного бізнесу доцільно здійснити реструктуризацію структури капіталу та джерел фінансування активів. Це передбачає забезпечення відповідності між строками використання активів і строками залучення фінансових ресурсів.

Зокрема, довгострокові активи мають фінансуватися переважно за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань, тоді як короткострокові активи можуть покриватися короткостроковими джерелами фінансування.

Практична реалізація цього заходу може передбачати перегляд кредитної політики підприємства, заміну частини короткострокових кредитів довгостроковими, залучення додаткового власного капіталу, реінвестування прибутку, а також оптимізацію інвестиційної програми. Важливим напрямом є також зменшення залежності підприємства від короткострокових позикових ресурсів, оскільки надмірна частка таких зобов'язань підвищує ризик втрати платоспроможності.

Очікуваним результатом реалізації цього стратегічного заходу є

покращення структури балансу підприємства, зниження ризику касових розривів, підвищення фінансової автономії та забезпечення стабільнішого фінансування операційної й інвестиційної діяльності. У довгостроковій перспективі це сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства та зменшенню його залежності від короткострокового зовнішнього фінансування.

Узагальнення виявлених проблем та відповідних рекомендацій щодо напрямів підвищення фінансової стійкості подано в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Напрями підвищення фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ» та їх обґрунтування

Напрямок удосконалення	Обґрунтування (на основі даних підприємства)	Рекомендовані заходи
1. Реструктуризація зобов'язань: залучення довгострокового фінансування	Підприємство фінансує необоротні активи (46 091,1 тис. грн у 2025 р.) виключно поточними зобов'язаннями при нульових довгострокових. Коефіцієнт автономії = $0,41 < 0,5$ (норматив). ВОК = -11 163,7 тис. грн	Залучення довгострокового банківського кредиту під заставу нерухомості (15 000 – 25 000 тис. грн); переоформлення інших поточних зобов'язань у довгострокові позики.
2. Нарощування власного капіталу через реінвестування прибутку	Підприємство прибуткове: чистий прибуток 2025 р. – 6 981,6 тис. грн; 2024 р. – 35 118,4 тис. грн. Однак власний капітал у 2025 р. скоротився з 62 371,9 до 34 927,4 тис. грн, що свідчить про вилучення коштів.	Рішення загальних зборів про реінвестування $\geq 80\%$ чистого прибутку; спрямування частини нерозподіленого прибутку на поповнення власного капіталу відповідно до статуту товариства.
3. Скорочення дебіторської заборгованості та підвищення ліквідності	Дебіторська заборгованість у 2025 р. – 35 793,2 тис. грн (42,3% балансу). Коефіцієнт абсолютної ліквідності = 0,04 при нормативі $\geq 0,2$. Значна частина коштів заморожена у розрахунках із дебіторами.	Встановлення строків розрахунків у договорах (≤ 30 днів); система знижок за дострокову оплату (1–2%); щомісячний моніторинг реєстру старіння дебіторської заборгованості.
4. Диверсифікація та стабілізація джерел доходів	Готельно-орендарський бізнес у гірськолижному регіоні є сезонним. Нерівномірний грошовий потік ускладнює своєчасне обслуговування рівномірних поточних зобов'язань.	Розвиток корпоративного сегменту; укладення довгострокових договорів оренди з фіксованою платою; розширення пропозиції оздоровчих та рекреаційних послуг, літніх туристичних пакетів у міжсезоння.

5. Удосконалення системи фінансового планування та контролю	Відсутність формалізованого бюджетування та системи ключових показників ефективності. Мале підприємство з обмеженим управлінським ресурсом — відхилення виявляються лише за річними звітами, що унеможливорює оперативне реагування.	Запровадження щоквартального моніторингу коефіцієнтів фінансової стійкості; бюджет руху грошових коштів; встановлення цільових значень коефіцієнта автономії, власних оборотних коштів, коефіцієнта поточної ліквідності.
---	---	---

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ»

У теорії фінансового менеджменту одним із базових принципів управління капіталом є «золоте правило балансу»: довгострокові активи мають фінансуватися довгостроковими ресурсами, а короткострокові — короткостроковими.

Порушення цього принципу підвищує ризик втрати ліквідності та неплатоспроможності підприємства. ТОВ «АМБІКОМ» порушує зазначений принцип у критичній формі: необоротні активи на суму 46 091,1 тис. грн у 2025 р. перевищують власний капітал (34 927,4 тис. грн) на 11 163,7 тис. грн, а довгострокові зобов'язання повністю відсутні. Це означає, що частина довгострокових активів фінансується поточними зобов'язаннями, строк погашення яких настає значно раніше, ніж активи здатні генерувати відповідний грошовий потік.

Теоретично правильним рішенням у такій ситуації є залучення довгострокового фінансування в обсязі, що щонайменше дорівнює від'ємному значенню власних оборотних коштів. Для ТОВ «АМБІКОМ» мінімально необхідний обсяг довгострокових зобов'язань становить 11 163,7 тис. грн, а для досягнення нормативного рівня коефіцієнта автономії ($\geq 0,5$) — близько 25 000 тис. грн. Інструментом залучення може бути іпотечний кредит під заставу об'єктів нерухомості, оскільки первісна вартість основних засобів підприємства у 2025 р. становить 53 441,0 тис. грн, що є достатнім забезпеченням.

Окремої уваги потребує стаття «Інші поточні зобов'язання», яка у 2025 р. сягнула 48 583,8 тис. грн. Якщо за своєю економічною природою ці зобов'язання є позиками від власників або пов'язаних осіб, їх юридичне

переоформлення в довгострокові субординовані позики не потребує реального грошового руху, проте кардинально покращить структуру балансу та відповідні коефіцієнти.

Теорія управління власним капіталом розрізняє два основні способи його нарощування: внутрішній (реінвестування прибутку) та зовнішній (додаткові внески учасників або залучення нових інвесторів). Для ТОВ «АМБІКОМ» з концентрованою структурою власності (47% у одного власника) реінвестування прибутку є більш реалістичним механізмом.

Чистий прибуток підприємства у 2025 р. становив 6 981,6 тис. грн. Водночас власний капітал скоротився з 62 371,9 тис. грн (2024 р.) до 34 927,4 тис. грн (2025 р.) – на 27 444,5 тис. грн. Це перевищує навіть виняткові прибутки 2024 р. (35 118,4 тис. грн), що свідчить про вилучення значних сум власниками або здійснення внутрішньогрупових виплат. Подібна практика є прямою загрозою фінансовій стійкості. Відповідно, ключовою рекомендацією є закріплення на рівні загальних зборів учасників принципу пріоритету реінвестування: частка нерозподіленого прибутку, що спрямовується на розвиток підприємства, має становити не менше 80% щорічно до досягнення цільового значення коефіцієнта автономії $\geq 0,5$.

Дебіторська заборгованість є однією з найбільш керованих статей активу, вплив на яку дає відносно швидкий результат без значних інвестицій. У 2025 р. сума дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги становила 33 377,2 тис. грн – зростання у 14,6 раза порівняно з 2023 р. (6 665,0 тис. грн). Таке стрімке зростання свідчить про системні проблеми в договірній і розрахунковій дисципліні.

Загальновизнаними у фінансовому менеджменті інструментами прискорення розрахунків є: формування чітких платіжних умов у договорах; застосування системи «спонтанного фінансування» через знижки за ранню оплату; факторинг як спосіб рефінансування дебіторської заборгованості. Для ТОВ «АМБІКОМ» найбільш доцільним є поєднання перших двох інструментів, оскільки факторинг може бути ускладнений специфікою клієнтської бази.

Скорочення дебіторської заборгованості на 30% (приблизно 10 000 тис. грн) дозволило б суттєво покращити коефіцієнт абсолютної ліквідності та знизити потребу в поточних запозиченнях.

Сезонна нерівномірність є структурною особливістю готельно-ресторанного бізнесу, яку неможливо повністю усунути, проте можна суттєво пом'якшити. У теорії управління фінансовою стійкістю підприємств туристичного сектору підкреслюється важливість формування стабільного базового грошового потоку, незалежного від пікового сезону. Для ТОВ «АМБІКОМ» таким базовим потоком може бути дохід від довгострокової оренди комерційної нерухомості, який є рівномірним і передбачуваним. Розширення частки орендних доходів у виручці дозволить підвищити фінансову стійкість за рахунок стабілізації грошового потоку.

Удосконалення фінансового планування передбачає запровадження бюджету руху грошових коштів на квартальній основі, що дозволить завчасно виявляти дефіцит ліквідності в міжсезоння та вживати превентивних заходів. Щоквартальний розрахунок цільових коефіцієнтів (коефіцієнт автономії, власні оборотні кошти, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності) та їх порівняння з нормативними значеннями має стати невід'ємною частиною управлінського звітування.

З метою узагальнення запропонованих підходів та надання їм методичного характеру, що виходить за межі конкретного підприємства, розроблено комплексну модель підвищення фінансової стійкості підприємств готельно-ресторанного бізнесу (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Комплексна модель підвищення фінансової стійкості підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

Джерело: розроблено автором.

Запропонована модель структурована за трьома рівнями. На першому рівні (діагностика) визначаються типові проблеми фінансового стану підприємств галузі: структурний дисбаланс між активами та пасивами, надмірна дебіторська заборгованість та сезонна нерівномірність грошових потоків. Другий рівень (напрями підвищення) охоплює чотири взаємопов'язані блоки заходів, які поділяються на стратегічні (оптимізація структури капіталу та фінансове планування) й оперативні (управління дебіторською заборгованістю та диверсифікація доходів). Третій рівень (результати) представлено вимірюваними цільовими показниками, досягнення яких свідчитиме про перехід підприємства від кризового до нормального типу фінансової стійкості. Петля зворотного зв'язку між результатами та діагностикою відображає безперервний характер управління фінансовою стійкістю.

Таким чином, підвищення фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ» потребує комплексного підходу, що поєднує стратегічні заходи (реструктуризація зобов'язань, оптимізація політики розподілу прибутку) з

оперативними (управління дебіторською заборгованістю, бюджетування). Пріоритетним завданням є приведення структури фінансування у відповідність до структури активів шляхом залучення довгострокових ресурсів та нарощування власного капіталу за рахунок реінвестування отриманих доходів.

3.2. Оптимізація структури джерел фінансування та управління оборотними активами підприємства

Теоретичну основу оптимізації структури джерел фінансування підприємства становить концепція цільової структури капіталу, яка передбачає досягнення такого співвідношення власних і позикових коштів, за якого середньозважена вартість капіталу мінімізується, а фінансова стійкість і платоспроможність забезпечуються на нормативному рівні. Для ТОВ «АМБІКОМ» актуальним є не стільки мінімізація вартості капіталу (підприємство має обмежений доступ до зовнішніх джерел фінансування та функціонує без залучення ринкових інструментів позики), скільки усунення структурного дисбалансу між довгостроковими активами та короткостроковими джерелами їх фінансування.

Такий дисбаланс зумовлює підвищений рівень фінансових ризиків, передусім ризику ліквідності, оскільки короткострокові зобов'язання використовуються для фінансування активів із тривалим періодом обігу. У результаті підприємство опиняється в ситуації постійного рефінансування поточної заборгованості, що негативно впливає на його платоспроможність та фінансову гнучкість. За таких умов оптимізація структури джерел фінансування для ТОВ «АМБІКОМ» повинна бути спрямована на узгодження строків залучення капіталу зі строками використання активів, зокрема шляхом збільшення частки довгострокових джерел фінансування та раціоналізації обсягів короткострокових зобов'язань.

Ключова проблема структури капіталу ТОВ «АМБІКОМ», виявлена в ході

аналізу, полягає в такому: при валюті балансу 84 650,3 тис. грн у 2025 р. підприємство має 49 722,9 тис. грн поточних зобов'язань і жодних довгострокових.

При цьому необоротні активи становлять 46 091,1 тис. грн, а власний капітал – лише 34 927,4 тис. грн. Отже, близько 11 164 тис. грн необоротних активів фінансується поточними зобов'язаннями, що суперечить принципу відповідності строків активів і пасивів та безпосередньо спричиняє кризовий тип фінансової стійкості.

У теорії фінансового менеджменту виокремлюють консервативну, помірну та агресивну моделі фінансування оборотних активів. Для підприємств з переважанням необоротних активів (як ТОВ «АМБІКОМ») рекомендується консервативна модель, за якою постійна частина оборотних активів і всі необоротні активи фінансуються виключно за рахунок довгострокових джерел (власного капіталу та довгострокових зобов'язань). Поточні зобов'язання при цьому мають покривати лише змінну частину оборотних активів. Підприємство наразі використовує агресивну модель, за якої навіть частина необоротних активів фінансується поточними зобов'язаннями, що є неприйнятним з точки зору фінансової стійкості.

Для переходу від агресивної до помірної або консервативної моделі фінансування ТОВ «АМБІКОМ» необхідно залучити довгострокові ресурси. Порівняльний аналіз доступних інструментів довгострокового фінансування наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Порівняльний аналіз інструментів довгострокового фінансування для ТОВ «АМБІКОМ»

Інструмент фінансування	Можливий обсяг / строк	Умови залучення	Переваги для ТОВ «АМБІКОМ»
Іпотечний кредит під заставу нерухомості	15 000 – 25 000 тис. грн / 10 – 15 років	Ставка 12–16% річних (UAH); забезпечення –	Найбільш доступний інструмент; не змінює структуру власності;

		об'єкти нерухомості (ПВ ОЗ = 53 441,0 тис. грн)	відсотки відносяться на витрати і зменшують базу оподаткування
Переоформлення «Інших поточних зобов'язань» у довгострокові позики власників	До 48 583,8 тис. грн (залишок 2025 р.) / 3 – 5 років	Без залучення зовнішніх ресурсів; потребує лише юридичного переоформлення договорів	Не потребує грошових виплат; миттєво покращує структуру балансу; реалістичний за умови згоди власників
Лізинг (для нового обладнання/ транспорту)	Залежно від об'єкту / 3 – 7 років	Відносяться на операційні витрати; не збільшує кредитне навантаження в класичному розумінні	Дозволяє оновлювати активи без одноразових значних витрат; зберігає ліквідність
Додаткові внески учасників до статутного капіталу	За рішенням зборів / безстроково	Не потребує виплати відсотків; підвищує Кав без збільшення зобов'язань	Ускладнено за наявності 5 учасників з різними частками; потребує одностайного рішення або зміни часток

Джерело: складено автором.

Найбільш реалістичним та економічно доцільним інструментом підвищення фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ» є нарощування операційних доходів шляхом розширення переліку послуг та залучення додаткових клієнтів. Специфіка готельно-ресторанного бізнесу передбачає наявність значних поточних зобов'язань, що є нормою для галузі: підприємства постійно здійснюють закупівлю продуктів, напоїв та матеріалів, оплачують комунальні послуги, оренду й заробітну плату, тоді як оборотний цикл є відносно коротким. З огляду на це, пріоритетним завданням є не реструктуризація пасивів, а збільшення вхідного грошового потоку через диверсифікацію послуг: розвиток оздоровчого напрямку (сауна, чани, карпатський чай), запровадження додаткових сервісів (замовлення та доставка

їжі, обслуговування номерів), а також розширення пропозиції для корпоративного сегменту та туристичних груп у міжсезонний період. Такий підхід дозволить органічно збільшити власний капітал за рахунок реінвестування зростаючого прибутку без залучення додаткового боргового навантаження.

Рекомендований цільовий рівень довгострокових зобов'язань – не менше 20 000 тис. грн, що дозволить покрити від'ємне значення власних оборотних коштів та забезпечити перехід до помірної моделі фінансування. Паралельно з реструктуризацією зобов'язань необхідно реінвестувати чистий прибуток 2025 р. (6 981,6 тис. грн) у власний капітал, що збільшить його до 41 909,0 тис. грн. Комплексний вплив цих заходів на показники фінансового стану підприємства відображено в прогностному балансі (таблиця 3.3).

Як свідчать дані таблиці 3.3, реалізація запропонованих заходів забезпечить суттєве покращення ключових показників. Коефіцієнт автономії зростає з 0,41 до 0,46, наближаючись до нормативного значення 0,50. Коефіцієнт поточної ліквідності зростає з 0,78 до 1,30, що вже відповідає нижній межі нормативного діапазону ($\geq 0,75 - 1,0$ для специфіки галузі). Коефіцієнт абсолютної ліквідності зростає з 0,04 до 0,33, наближаючись до нормативу ($\geq 0,2$) завдяки вивільненню грошових коштів із дебіторської заборгованості. Від'ємне значення власних оборотних коштів скорочується з –11 163,7 до –4 182,1 тис. грн.

Таблиця 3.3

**Прогнозна оцінка фінансових показників ТОВ «АМБІКОМ» після
оптимізації структури капіталу**

Показник	2025 р. (факт)	Прогноз після заходів	Відхилення
Власний капітал, тис. грн	34 927,4	41 909,0	+6 981,6
Довгострокові зобов'язання, тис. грн	0,0	20 000,0	+20 000,0

Поточні зобов'язання, тис. грн	49 722,9	29 722,9	-20 000,0
Дебіторська заборгованість, тис. грн	35 793,2	27 793,2	-8 000,0
Грошові кошти, тис. грн	1 826,1	9 826,1	+8 000,0
Валюта балансу, тис. грн	84 650,3	91 631,9	+6 981,6
ВОК, тис. грн	-11 163,7	-4 182,1	6 981,6
Коефіцієнт автономії (Кав)	0,41	0,46	+0,04
Коефіцієнт фін. залежності (Кфз)	2,42	2,19	-0,24
Коефіцієнт маневреності ВК (Кман)	-0,32	-0,10	0,22
Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	0,78	1,30	+0,52
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	0,04	0,33	+0,29
Коефіцієнт довгостр. залучення позик (Кдз)	0,00	0,32	+0,32

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «АМБІКОМ».

Для ТОВ «АМБІКОМ» основною проблемою в управлінні оборотними активами є надмірна дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги – 33 377,2 тис. грн у 2025 р. при чистому доході від реалізації 79 208,6 тис. грн. Це означає, що підприємство фактично кредитує своїх клієнтів на строк понад 150 днів ($33\,377,2 / 79\,208,6 \times 365$), що є надзвичайно тривалим терміном для готельно-орендарської сфери. Для порівняння: у 2023 р. аналогічний показник становив 47 днів.

Теоретично обґрунтованим інструментом прискорення розрахунків із дебіторами є система «спонтанного фінансування» – надання знижок клієнтам за дострокову оплату. Економічна доцільність знижки для клієнта визначається через порівняння вартості відмови від знижки з альтернативною вартістю його капіталу: якщо відмова від знижки «коштує» більше, ніж залучення зовнішнього фінансування, клієнту вигідно скористатися знижкою. Розрахунок ефективності різних варіантів знижок для умов ТОВ «АМБІКОМ» наведено в таблиці 3.4.

Аналіз ефективності системи знижок за дострокову оплату для ТОВ

«АМБІКОМ»

Розмір знижки	Строк оплати зі знижкою	Стандартний строк (без знижки)	Вартість відмови від знижки (річних)	Коментар
1%	10 днів	60 днів	7,3%	Вигідно для клієнта, якщо його вартість капіталу > 7.3%. За ринкових ставок 20%+ – знижка приваблива
2%	10 днів	60 днів	14,7%	Висока стимулююча сила. Рекомендовано для стратегічних клієнтів із значними сумами
1%	14 днів	30 днів	22,7%	Ефективна для договорів з коротким циклом розрахунків
1,5%	7 днів	45 днів	14,4%	Максимальна стимулююча сила. Доцільна при критичній нестачі ліквідності

Джерело: розраховано автором за формулою вартості знижки для дебітора.

Як свідчать розрахунки таблиці 3.4, навіть знижка у розмірі 1% при скороченні строку оплати з 60 до 10 днів є економічно привабливою для клієнтів ТОВ «АМБІКОМ» в умовах ринкових ставок залучення капіталу. Для підприємства ж надання такої знижки є виправданим, якщо вивільнені кошти спрямовуються на погашення поточних зобов'язань або знижують потребу в нових запозиченнях. При скороченні дебіторської заборгованості на 8 000 тис. грн (24%) та розміщенні вивільнених коштів на короткострокових депозитах за ставкою 10% річних підприємство отримує додаткові ~800 тис. грн доходу, що частково компенсує витрати на знижки.

Поряд із системою знижок рекомендується впровадити процедуру щомісячного аналізу «реєстру старіння дебіторської заборгованості» – структурованого переліку всіх дебіторів із розбивкою заборгованості за строками виникнення (до 30 днів, 31–60 днів, 61–90 днів, понад 90 днів).

Заборгованість, строк якої перевищує 90 днів, має автоматично передаватися на стадію претензійно-позовної роботи. Такий підхід дозволяє уникнути накопичення проблемної заборгованості, яка є потенційним джерелом збитків і погіршення фінансових показників.

Теорія управління грошовими коштами розрізняє операційний та страховий залишки коштів. Операційний залишок забезпечує поточні платежі, страховий – виступає буфером на випадок непередбачених витрат або затримки надходжень. Мінімально необхідний залишок грошових коштів для ТОВ «АМБІКОМ» можна оцінити як 5–7% середньомісячного обсягу поточних зобов'язань. При поточних зобов'язаннях = 49 722,9 тис. грн та рівномірному погашенні це становить ~2 069–2 897 тис. грн щомісячно. Отже, фактичний залишок коштів на кінець 2025 р. (1 826,1 тис. грн) є недостатнім, що підтверджується низьким коефіцієнтом абсолютної ліквідності (0,04).

Для підтримання оптимального залишку грошових коштів рекомендується: укладення договору кредитної лінії з обслуговуючим банком (відновлювальний ліміт у розмірі 3 000–5 000 тис. грн) для покриття сезонних розривів ліквідності; розміщення тимчасово вільних коштів у пікові сезони на короткострокові депозити або облігації державної внутрішньої позики; чіткий графік погашення кредиторської заборгованості з урахуванням сезонності доходів.

Щодо управління запасами – їх питома вага в активах є незначною (0,89% у 2025 р.), тому цей напрям не є пріоритетним для ТОВ «АМБІКОМ». Достатнім є підтримання запасів на поточному рівні (754,5 тис. грн) з щоквартальним переглядом їх складу на предмет наявності надлишкових або повільно оборотних позицій.

Таким чином, оптимізація структури джерел фінансування та управління оборотними активами ТОВ «АМБІКОМ» передбачає реалізацію взаємопов'язаних заходів: переоформлення частини поточних зобов'язань у довгострокові (20 000 тис. грн), реінвестування чистого прибутку (6 981,6 тис. грн), скорочення дебіторської заборгованості через систему знижок (~8 000 тис.

грн) та запровадження механізмів підтримки оптимального залишку грошових коштів. Сукупний вплив цих заходів підвищить коефіцієнт автономії до 0,46, коефіцієнт поточної ліквідності – до 1,30, коефіцієнт абсолютної ліквідності – до 0,33 та скоротить дефіцит власних оборотних коштів до –4 182,1 тис. грн. Це дозволить перевести підприємство від кризового до нестійкого типу фінансової стійкості як проміжного результату, з подальшою перспективою досягнення нормального типу за умови стабільного реінвестування прибутку протягом 2–3 наступних років.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи здійснено комплексне дослідження теоретичних основ, методичних підходів та прикладних аспектів управління фінансовою стійкістю підприємства на матеріалах ТОВ «АМБІКОМ». За результатами проведеного дослідження сформульовано такі висновки.

1. Фінансова стійкість підприємства є інтегральною характеристикою його фінансового стану, що відображає здатність суб'єкта господарювання зберігати платоспроможність, забезпечувати безперервність операційної діяльності та виконувати зобов'язання перед кредиторами за рахунок оптимальної структури капіталу. У системі фінансового менеджменту фінансова стійкість виступає цільовим орієнтиром поряд із прибутковістю та ліквідністю, проте має першочергове значення для довгострокового функціонування підприємства. Вона забезпечується через підтримання раціонального співвідношення власного і позикового капіталу, відповідність строків залучення ресурсів строкам їх вкладення в активи, а також достатній рівень покриття запасів власними оборотними коштами.

2. Управління фінансовою стійкістю підприємства здійснюється через систему взаємопов'язаних елементів: політику управління структурою капіталу, механізм регулювання співвідношення власних і позикових джерел, інструменти управління активами та зобов'язаннями. Ефективна політика управління фінансовою стійкістю передбачає формування цільових значень ключових коефіцієнтів (автономії, маневреності, фінансової залежності), розробку заходів щодо їх досягнення та систематичний моніторинг відхилень. Важливою складовою механізму є узгодження інвестиційної та фінансової діяльності підприємства: рішення про вкладення в довгострокові активи мають супроводжуватися відповідними рішеннями щодо джерел їх фінансування.

3. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості охоплюють два

взаємодоповнюючі блоки показників. Абсолютні показники (власні оборотні кошти, власні та довгострокові джерела, загальна величина джерел формування запасів) дозволяють ідентифікувати тип фінансової стійкості: абсолютний, нормальний, нестійкий або кризовий. Відносні коефіцієнти (автономії, фінансової залежності, маневреності, мобільності, забезпечення запасів, виробничих фондів та інші) забезпечують кількісну характеристику структури капіталу та ступеня незалежності підприємства від зовнішніх кредиторів. Комплексне застосування обох груп показників у динаміці формує повноцінну аналітичну базу для прийняття управлінських рішень щодо фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

4. ТОВ «АМБІКОМ» – самостійний суб'єкт господарювання, зареєстрований у 2006 році та розташований у с. Поляниця Надвірнянського району Івано-Франківської області (туристичний регіон Буковель). Основний вид діяльності – надання в оренду та експлуатацію нерухомого майна (КВЕД 68.20), що доповнюється готельно-ресторанним бізнесом та управлінням нерухомістю. Статутний капітал становить 27 945 550 грн і розподілений між п'ятьма учасниками – фізичними особами. Підприємство належить до мікропідприємств (2 штатні працівники у 2025 р.), однак управляє значною майновою базою: первісна вартість основних засобів у 2025 р. – 53 441,0 тис. грн, що зумовлює специфіку структури його активів та джерел фінансування.

5. Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу ТОВ «АМБІКОМ» за 2023–2025 роки виявив суттєву трансформацію структури майна і джерел його фінансування. У 2024 р. валюта балансу зросла у 3,7 рази – з 37 553,2 до 140 250,1 тис. грн – внаслідок масштабного нарощування основних засобів і незавершених капітальних інвестицій. У 2025 р. баланс скоротився до 84 650,3 тис. грн. Частка власного капіталу в пасивах знизилась з 72,6% у 2023 р. до 41,3% у 2025 р. при одночасному зростанні питомої ваги поточних зобов'язань до 58,7%. Протягом усього аналізованого періоду підприємство не мало довгострокових зобов'язань, а стаття «Інші поточні зобов'язання» сягнула 48 583,8 тис. грн у 2025 р., що свідчить про непрозору структуру зобов'язань та

ймовірну наявність внутрішньогрупових розрахунків.

6. Оцінювання рівня фінансової стійкості за абсолютними показниками встановило, що у 2023 р. підприємство характеризувалось нестійким типом ($ВОК = -1\,862,7$ тис. грн), а у 2024–2025 рр. перейшло до кризового типу ($ВОК = -28\,482,7$ та $-11\,163,7$ тис. грн відповідно). Розрахунок відносних коефіцієнтів підтвердив негативну динаміку: коефіцієнт автономії знизився з 0,73 до 0,41 (норматив $\geq 0,50$); коефіцієнт маневреності власного капіталу набув від'ємних значень в усі три роки (від $-0,07$ до $-0,46$); коефіцієнт абсолютної ліквідності склав лише 0,04 у 2025 р. при нормативі $\geq 0,20$; коефіцієнт короткострокової заборгованості дорівнює 1,00 протягом усього досліджуваного періоду, що підтверджує повну відсутність довгострокового фінансування. Водночас підприємство зберігає операційну прибутковість: чистий прибуток у 2025 р. становив 6 981,6 тис. грн, що свідчить про структурний, а не операційний характер виявлених проблем.

7. Систематизовано основні загрози зниження фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ»: фінансування довгострокових активів виключно за рахунок поточних зобов'язань, що порушує принцип відповідності строків активів і пасивів; вилучення значних сум власниками у 2025 р. (зменшення ВК на 27 444,5 тис. грн при чистому прибутку лише 6 981,6 тис. грн); надмірна дебіторська заборгованість (35 793,2 тис. грн або 42,3% балансу, середній термін інкасації – понад 150 днів); суттєва сезонна залежність доходів від туристичного попиту в гірськолижному регіоні, що зумовлює нерівномірність грошових потоків протягом року.

8. Для підвищення фінансової стійкості ТОВ «АМБІКОМ» запропоновано п'ять стратегічних напрямів: реструктуризація зобов'язань через залучення довгострокового фінансування; нарощування власного капіталу шляхом реінвестування прибутку (не менше 80% щорічно); скорочення дебіторської заборгованості та підвищення ліквідності; диверсифікація та стабілізація джерел доходів (корпоративний сегмент, довгострокові договори оренди); удосконалення системи фінансового планування та внутрішнього контролю.

Пріоритетним визначено перший напрям, оскільки саме невідповідність строків активів і пасивів є першопричиною кризового типу фінансової стійкості підприємства.

9. Обґрунтовано конкретний механізм оптимізації структури джерел фінансування, що включає: юридичне переоформлення 20 000 тис. грн «Інших поточних зобов'язань» у довгострокові позики власників (без фактичного грошового руху); реінвестування чистого прибутку 2025 р. (6 981,6 тис. грн) у власний капітал. Порівняльний аналіз чотирьох альтернативних інструментів довгострокового фінансування (іпотечний кредит, переоформлення зобов'язань власників, лізинг, додаткові внески учасників) обґрунтував пріоритет перших двох як найбільш доступних та практично реалістичних для підприємства з огляду на його організаційну форму та структуру власності.

10. Розраховано очікуваний ефект від реалізації запропонованих заходів. Впровадження системи знижок за дострокову оплату (1% при скороченні строку розрахунків з 60 до 10 днів, що генерує ефективну вартість відмови від знижки 7,3% річних) та скорочення дебіторської заборгованості на 8 000 тис. грн у поєднанні із заходами з реструктуризації зобов'язань дозволить: підвищити коефіцієнт автономії з 0,41 до 0,48; коефіцієнт поточної ліквідності – з 0,78 до 1,30; коефіцієнт абсолютної ліквідності – з 0,04 до 0,33; скоротити дефіцит власних оборотних коштів з –11 163,7 до –4 181,1 тис. грн. Реалізація запропонованих заходів забезпечить перехід ТОВ «АМБІКОМ» від кризового до нестійкого типу фінансової стійкості як першочергового результату, з перспективою досягнення нормального типу за умови стабільного реінвестування прибутку протягом 2–3 наступних років.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрос С. В. Механізм забезпечення фінансової стійкості як активний елемент у системі стабілізації кредитування і нарощення економічного потенціалу підприємства агропромислового виробництва. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2025. № 1 (31). С. 5–16. DOI: <https://doi.org/10.15276/EJ.01.2025.1>.
2. Баранівський О. А. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 206–212.
3. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств : підручник. Київ : КНТЕУ, 2017. 792 с.
4. Вівчар О., Кос Т. Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2023. № 4 (116). С. 115–119. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-4-116-23>.
5. Ганін В., Алекперов Р. Оцінка системи управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2020. № 11 (87). С. 149–152. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-32>.
6. Геращенко І. О. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. 2017. № 24. С. 124–128.
7. Гріщенко І. В., Балахонова О. В., Гуменюк Ю. В. Методичні підходи до фінансового аналізу витрат підприємства. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2018. № 2. С. 4–8.
8. Довбня С. Б., Разганяєва Т. М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. *Бізнес-навігатор*. 2020. № 3 (59). С. 89–94.
9. Домбровська С. О., Горбаченко М. Д. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. *Науковий вісник Одеського*

національного економічного університету. 2021. № 3–4. С. 28–34.

10. Зайченко К. С., Діма Н. І. Економічна безпека підприємства: сутність та роль. *Ефективна економіка*. 2021. № 5.

11. Ізюмська В., Нікульшина А. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-26>.

12. Канигін С. М. Великі дані в управлінні фінансами підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 3 (109). С. 97–104. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-3\(109\)-97-104](https://doi.org/10.26642/ema-2024-3(109)-97-104).

13. Коваль О. В. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка України*. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/79.pdf.

14. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.

15. Копилук О. І., Тимчишин Ю. В., Музичка О. М. Фінансова стійкість у системі забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес Інформ*. 2021. № 3. С. 81–87.

16. Кравченко М. О., Леонтовська М. А. Підходи до оцінювання фінансової стійкості інноваційно-активних підприємств. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 24. С. 93–98.

17. Кремень В. М., Щепетков С. Я. Оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 1. С. 107–117. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141461094.pdf>.

18. Лахтіонова Л. А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності : монографія. Київ : КНЕУ, 2011. 880 с.

19. Левицький В. В. Креативний менеджмент в системі стратегічного управління змінами та розвитком конкурентоспроможності підприємства. *Економічний часопис ВНУ імені Лесі Українки*. 2024. № 2 (38). С. 84–90. URL: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-02-84-90>.

20. Левицький В. В. Оцінка та аналізування впливу управління стратегічними змінами на інноваційний розвиток підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-129>.
21. Леонова Б., Островська О., Круш В. Підвищення стійкості фінансового стану суб'єктів малого бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-65>.
22. Лісничук О. А., Нестерчук Т. А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 454–462.
23. Лобода О. М., Кириченко Н. В. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства за допомогою економіко-статистичного аналізу. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 18. С. 114–121. URL: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.18.12>.
24. Макаренко Ю. П., Клименко Д. О. Формування оптимальної структури капіталу з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 45–49. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=5098&i=7>.
25. Минів Р. М., Табацкова Г. В., Молінський В. О. Сучасні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємств. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. Вип. 14. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17011532>.
26. Михайлова Є. В., Михайлов С. В. Теоретичні підходи до формування стратегій антикризового управління. *Український економічний часопис*. 2023. № 1. С. 38–42. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-1-7>.
27. Мулик Т. О. Аналітичне забезпечення управління капіталом підприємств. *Економічний простір*. 2023. № 183. С. 95–103.
28. Мулик Я. Розвиток організаційно-методичних аспектів аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-26>.
29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів

України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

30. Новіченко Л. С., Свирида О. А. Фінансова безпека підприємства як основа фінансової безпеки держави. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 4 (04). С. 27–31. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.4-5>.

31. Павленко О. П., Кожушко Д. В. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств. *Економічний простір*. 2021. № 173. С. 76–80. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/173-11>.

32. Панасюк Б. М., Шулик Ю. В. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Науковий блог*. 2019. № 3. С. 141–148.

33. Партин Г. О., Папірник С. Є. Забезпечення фінансової стійкості підприємства за умов нестабільності середовища функціонування. *Механізм регулювання економіки*. 2010. № 3–4. С. 129–135.

34. Пешков А. М., Лега О. В. Аналіз фінансової стійкості вітчизняних підприємств в умовах невизначеності. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 1 (10). С. 151–158. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.10-27>.

35. Приймак С., Волкова О. Діагностика фінансової стійкості підприємств в умовах посилення глобальної конкуренції. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-58>.

36. Пристемський О. С., Гривківська О. В., Сакун А. Ж. Теоретичні та методологічні аспекти економічної безпеки підприємств. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. № 1 (47). С. 1.

37. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

38. Руденко М., Третяк Н., Кравченко О., Харченко О., Плинокос Д. Управління фінансовою стійкістю підприємств в умовах війни. *Випробування та сертифікація*. 2025. № 4 (6). С. 121–126. DOI: <https://doi.org/10.37701/ts.06.2024.15>.

39. Румик І. І., Мельніченко І. В. Методика наукового дослідження

фінансової стійкості в системі економічного механізму малих підприємств: принципи управління та діагностика рівня. *Ефективна економіка*. 2025. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.21>.

40. Рябчук О., Мосійчук Є. Аудит фінансової стійкості підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-11>.

41. Сак Т. В., Шепелюк Н. П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2023. № 4 (26). URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25264>.

42. Салькова І. Ю., Санцевич В. О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 16. С. 790–794.

43. Семенова К. Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденцій розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 5–6. С. 77–82.

44. Сидорчук І. Управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах розвитку економіки. *Modeling the development of the economic systems*. 2025. № 1. С. 72–77. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-10>.

45. Станько В. Ю., Орлова О. М., Христенко О. А. Інтегроване імітаційне моделювання управління фінансовою стійкістю. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. Вип. 13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16687484>.

46. Степаненко О., Канельська А. Фінансова стійкість підприємств в період воєнного стану: ризики, загрози, шляхи їх подолання. *Підприємництво та інновації*. 2024. № 33. С. 123–130. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.21>.

47. Стригуль Л. С. Теоретико-методичне забезпечення визначення фінансової стійкості підприємств різних організаційно-правових форм в умовах мінливого середовища. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 6 (3). С. 64–67.

48. Тимоць М. В. Фінансова стійкість підприємства як складова

економічної безпеки суб'єкта господарювання. *Український економічний часопис*. 2026. Вип. 12. С. 135–138.

49. Ткаченко Є. Ю., Фатюха В. В., Яришко О. В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 56. С. 129–134. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/56_2021/24.pdf.

50. Токмакова І. В., Девезенко С. В. Економічна безпека суб'єктів господарювання в умовах війни. *Науковий журнал «Via Econotica»*. 2023. № 3. С. 91.

51. Філіппов В. Ю., Перевозна М. О., Понтус К. М. Заходи підвищення ефективності системи управління ризиками на підприємстві в умовах нестабільності. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. № 26. С. 82–91.

52. Халатур С. М., Кравченко М. В., Матвієнко А. О. Управління ризиками в проєктах для удосконалення ліквідності, економічної безпеки та платоспроможності підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 2. С. 23–29.

53. Хома І. Б., Панчак М. І. Шляхи вирішення проблем щодо ліквідності та платоспроможності малих вітчизняних підприємств. *Економічний простір*. 2023. № 184. С. 148–152.

54. Чепка В. В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 649–655.

55. Черен І. М. Впровадження інноваційних підходів до управління системою фінансовою стійкості підприємства. *Науковий вимір осмислення та пошуку оптимальних моделей розвитку України : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 19 березня 2025 р.* Київ : Академія праці, соціальних відносин та туризму, 2025. С. 224–226.

56. Чуй І. Р., Власюк Н. І., Мицак О. В. Галузеві аспекти оцінювання фінансової стійкості. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2025. № 81. С. 71–79.

57. Чумаченко О., Нескородько О. Вдосконалення системи управління ризиками як спосіб підвищення фінансової стійкості підприємств. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2025. № 1 (77). С. 89–95. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-77-89-95>.

58. Швед В. В., Омельченко О. В., Мартинюк В. С. Концептуальні та методологічні підходи до визначення стійкості фінансового стану підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2024. № 1. 29 с. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.1.2>.

59. Шульга О. А. Напрями удосконалення організації фінансового планування діяльності підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2023. Вип. 26. С. 58–62. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.9>.

60. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. Т. 29 (68), № 3. С. 173–180.

Додатки